Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши. 24 июль 1973 й. СЕШАНБА № 171 (2155). Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● Қурилиш майдонларида

БРИГАДАНИНГ 210-КВАРТИРАСИ

Гусман Асфандиёров бошлиқ монтажчилар бригадаси биринчи уйсозлик комбинатининг биринчи монтаж бошқармасида илғор коллективлардан бири. Улар ўтган йилнинг ноябрь ойидан бери, хўжалик ҳисобида меҳнат қилишиб, кўплаб тахта, бетон иқтисод қилмоқдалар. Қурилиш-монтаж ишлари сифатли бажариляпти. Бригада коллективи ҳар йили 7—8 турар жой биносини монтаж қилишмоқда ёки 336 квартирани тиклашмоқда.

Бригада ўтган ой қурилиш-монтаж ишлари планини 20 процент ортиғи билан бажарди. Коллективда малакали қурувчилар кўплаб топилади. Очил Шодмонов, Юрий Ядинов, Владимир Никулин каби қурувчилар бетончилик, пайвандчилик, сувоқчилик, монтажчилик касбларини ҳам бемалол бажара олишади.

Бригаданинг малакали ишчилари коллективга янги қабул қилинган ёшларга ҳам ўз касбларини бажонидил ўргатишмоқда. В. Антонина В. Коновалов кабилар қурувчилик касбини бригададаги тажрибали ишчилардан ўрганишган.

Бугун

коллектив «Юнусобод» массивининг Д—2 кварталида 48 квартирали турар-жой биносида монтаж ишларини тугаллашди. Бу йил бошидан бери уларнинг кучи билан монтаж қилинган 210-квартирадир.

● Тошкент чет элликлар кўзи билан

«Мен шаҳрингизни танимай қолдим»

Германия Федератив Республикасидаги Франкфурт-на-Майне шаҳридаги медицина илмий-тадқиқот институтининг директори Эрвин Штаус 1966 йилнинг апрель ойида Тошкентда табиий офат юз берганида шаҳримизда меҳмон бўлиб турган эди. Орадан етти йил ўтиши билан у яна меҳмондўст Ўзбекистон пойтахтига келди. Меҳмон ўзининг иккала сафаридан олган таассуротлари ҳақида штатсиз мухбиримиз, «Интурист» ходими Н. Туговага қуйидагиларни гапириб берди.

— 1966 йилнинг апрель ойида Тошкентда зилзила рўй берганида шу ерда эдим. Бугунги кунда эса янгидан бунёд қилинган, гуллаган шаҳарни кўриб турибман. Ўша пайтда содир бўлган табиий офат оқибатлари ҳамон кўз олдимда турибди. «Тошкент» меҳмонхонасида яшаб тургандим. Тонг саҳарда кучли ер ости силкинишлари дағдағаси мени уйғотиб юборди. Стол устидаги катта лампа полга ағанаб тушди. Хона бўғотида каттагина ёриқ пайдо бўлди, шундан кейин, меҳмонхонанинг биринчи қаватидан олтинчи қаватигача дарз кетганлигини пайқаб қолдим.

Кўчага ҳовлиқиб чиқаётган кишиларни кўрдим ва шундан кейин эс-ҳушимни жойлаб мен ҳам уларнинг орқасидан ошиқдим. Мен врач сифатида инсонларга мадад қўлларимни узатиш мақсадида биринчи навбатда дуч келган касалхонага бордим, ҳужжатларимни кўрсатдим. Қўлимдан келганича жароҳатланган кишиларга ёрдам бера бошладим.

Шундан кейинги кунларнинг бирида Алишер Навоий номли театр майдонидаги скамейкада ўтирганимда бирдан ер гумбирлаб қолди.

Мана, ниҳоят, сизнинг шаҳрингизга яна бир бор марҳамат қилиб турибман. Шаҳрингизни таниёлмай қолдим. Шаҳар қиёфасида замонавий архитектура билан миллий анъана уйғунлашиб кетган. Тошкентликларнинг бахтиёр қиёфаларига боқиб, уларнинг қувончига шерик бўлдим.

Мен Совет Иттифоқига бир неча марта сафар қилдим. СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг таклифига биноан бу ерда бўлдим. Сизнинг мамлакатингизда шифокор дўстларим бир талай, ўтган йили Киевда геронтологларнинг халқаро конгресси ишида қатнашдим.

Мамлакатларимиз ўртасида медицина соҳасидаги алоқалар ва ҳамма соҳалардаги муносабатлар яхшиланиб бораётганлигидан жуда ҳам мамнунман.

Менинг кўпгина ватандошларим кейинги пайтларда мамлакатларимиз раҳбарлари ўртасида мунтазам равишда муваффақиятли алоқалар олиб борилаётганлигидан хурсанд бўлмоқдалар.

Кейинги йилларда Шарқнинг бир неча мамлакатларида бўлишимга тўғри келди. Лекин бирор жойда сизлардаги каби ютуқларни кўрган эмасман. Мен бу ерда эртанги кунга ишонч билан боқаётган кишиларни кўрдим, улар ўзларининг ва болаларининг келажагидан хотиржамлар.

Ш. Р. РАШИДОВНИНГ БАҒДОД ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ ОРҚАЛИ СЎЗЛАГАН НУТҚИ

БАҒДОД. 21 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигида КПСС делегацияси миллий байрам муносабати билан бўладиган тантаналарда қатнашиш учун Араб Социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг таклифига биноан Ироққа борган эди. Бағдод телевидениеси Ш. Р. Рашидовнинг нутқини эшиттирди.

Ш. Р. Рашидов КПСС Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари шахсан Л. И. Брежнев номидан, Совет коммунистлари ва барча совет халқи номидан ишчилар, деҳқонлар, меҳнаткаш зиёлиларга, ироқлик барча ватанпарварларга ҳамда империализм ва реакцияга қарши кураш олиб бораётган кишиларга катта байрам муносабати билан самимий муваффақиятлар тилаб билдирилган қутловлар топширди.

Ш. Р. Рашидов Ироқ халқининг антиимпериалистик курашда, сиёсий ва иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлашда эришган муваффақиятларини таъкидлаб, совет кишилари ана шу ютуқлардан ғоят хурсанд бўлаётганликларини айтади. Бундай бўлиши табиий бир ҳолдир, чунки Совет Иттифоқи билан Ироқ Республикасининг халқлари ўртасида империализмга ва реакцияга қарши, озодлик ва социал тараққиёт учун курашда туб манфаатлар муштаракдир. Империализм ва реакция позицияларини тугатиш, миллий мустақилликни мустаҳкамлаш, Ироқнинг замонавий экономикаси пойдеворини қўйиш, империализмга қарши бўлган демократик кучларни жипслаштириш ва уларнинг ҳамкорлиги — ана шуларнинг ҳаммаси ироқ халқининг ҳам, совет халқининг ҳам, барча антиимпериалистик демократик кучларнинг ҳам манфаатларига мос бўлиб келди ва ҳозир ҳам мос бўлиб турибди.

Эндиликда, деб давом қилди Ш. Р. Рашидов, 1972 йилги дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Совет — Ироқ шартномасининг моддаларида ўз ифодасини топган олижаноб принциплар ва ғоялар шу асосда чиниқиб, юзага чиқди. Бу шартнома имзоланган кундан бери орада бир йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. Шу шартнома ўз аҳамиятини ва ҳаётий кучини яққол исботлади. Совет — Ироқ шартномаси — мамлакат мустақиллигини мустаҳкамлаш ва унинг равнақи йўлидаги курашда Ироқнинг тараққийпарвар миллий кучлари позицияларини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Сўнгра КПСС делегациясининг бошлиғи совет халқининг Совет ҳокимияти йилларида эришган муваффақиятлари тўғрисида гапириб, миллий масалани тўла-тўкис ҳал этган социализмнинг улуғвор ғалабасини алоҳида таъкидлаб кўрсатди. Ўтган йилларда эришилган ютуқлар нақадар улуғвор бўлмасин, деди у, КПСС XXIV съездининг қарорларида янада улкан вазифалар белгилаб берилди.

Совет Иттифоқи КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан Тинчлик программасига амал қилиб, ташқи сиёсат соҳасида СССРда коммунизм қуриш учун тинч шарт-шароитларни таъминлаб берадиган, социализм халқларнинг озодлиги, ер юзида тинчлик ишини ҳимоя қилишни таъминлаб берадиган йўлни изчиллик билан муттасил ўтказиб келмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга ва бошқа мамлакатларга яқинда қилган визитлари совет Тинчлик программасини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун бениҳоя муҳим аҳамиятга эгадир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев АҚШда олиб борган музокараларида тинчлик ишини, ўз мустақиллиги, озодлиги ва социал тараққиёти учун курашаётган халқларнинг одилона талабларини қатъият ва изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Шу тариқа у давримизнинг туб вазифасини — инсониятни жаҳон уруши хавфидан халос қилиш, давлатлар ўртасидаги муносабатларда уруш ва зўравонликка йўл қўймаслик вазифасини ҳал этишга шахсан жуда катта ҳисса қўшди.

Дунёдаги янги воқеалар, тинчлик, миллий мустақиллик ва тараққиёт кучларининг позициялари мустаҳкамланаётганлиги, деди Ш. Р. Рашидов, социалистик система билан капиталистик система ўртасидаги кучлар нисбати капитализм ва империализм фойдасига эмас, балки социализм фойдасига ўзгарганлигининг бевосита натижасидир. Эндиликда империализм ҳозирги дунё ривожини орқага буриб юборишга қодир эмас. Бироқ буларнинг ҳаммаси халқларнинг мустаҳкам тинчлиги ва хавфсизлигига эришмоқ учун ҳали жуда кўп иш қилиш лозим, деган равшан тушунчамизни заррача ҳам бўшаштирмаслиги керак. Тараққийпарвар ва тинчликсевар кучлар ўз сафларини янада жипслаштиришлари, империализм ва реакция кирдикорларига нисбатан ғоят ҳушёр бўлиб туришлари, уларнинг халқ манфаатларига зид режаларига қарши актив кураш олиб боришлари керак.

Сўнгра Ш. Р. Рашидов ялпи тинчлик манфаатлари, Яқин Шарқдаги халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатлари халқаро империализм ва сионизм мадади билан араб халқларига қарши ҳамон давом этаётган Исроил агрессияси дарҳол тўхтатилишини талаб қилаётганлигини таъкидлайди. Яқин Шарқдаги гулханнинг бурқсаб турган олови ўчирилиши лозим. Араб мамлакатларининг миллий бойликларини эксплуатация қилаётган империалист доиралар, шунингдек Исроил империалистик агрессиясининг қурбони бўлган араб халқларининг ва давлатларининг қийинчиликларидан андишасизларча фойдаланиб қолишга уриниб, ўзларининг гегемончилик мақсадларига эришмоқчи бўлган кимсалар шу гулхан атрофида ўз қўлларини иситиб олишларига йўл қўйиб бўлмайди.

Совет Иттифоқининг Яқин Шарқдаги аҳвол масалаларидаги позицияси равшан ва мустаҳкамдир. Яқинда олий даражада ўтказилган Совет — Америка музокаралари давомида ҳам бу позиция қатъият билан ҳимоя қилинди. Яқин Шарқдаги можаро шу районидаги барча халқлар ва давлатларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини, шу жумладан фаластин халқининг манфаатларини ҳам таъминлайдиган принциплар асосида бартараф этилиши керак. Исроил қўшинларини босиб олинган ҳамма араб ерларидан олиб чиқиб кетиш — Яқин Шарқ проблемасини одилона ҳал этиш негизидир.

Совет Иттифоқи ўз миллий шон-шарафини, мустақиллигини ва демократик ғалабаларини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган араб халқларига муттасил ҳар томонлама ёрдам ва мадад бериб келди ва ҳозир ҳам шундай қилмоқда. Исроил агрессорлари билан ҳомийларининг Яқин Шарқ можаросини одилона ҳал этишга қаратилган куч-ғайратларни барбод этиш йўлидаги уринишлари ўз дўстлари ва иттифоқчиларининг мададига таянаётган Араб давлатларининг тобора кучлироқ зарбасига дуч келиши билан ҳисоблашишга муқаррар мажбур бўладилар.

Ш. Р. Рашидов душман кучларнинг Ироқ — Совет дўстлигига путур етказиш учун, Араб мамлакатлари халқларига нисбатан бўлган Совет сиёсатининг моҳиятини бузиб кўрсатишга бўлган ишларини кескин қоралади. Биз, деди у, ана шундай бўҳтон ва туҳматларни тарқатувчиларнинг ҳаммасига кескин зарба бериб келдик ва зарба бераверамиз. Бундай қилиш империализмга қарши барча ҳақиқий курашчиларнинг бурчидир.

Совет коммунистлари дўст ироқ халқининг ҳозирги замон цивилизация барча неъматларидан фойдаланиладиган бўлишини, ўзининг барча миллий ресурсларига тўла ҳуқуқли хўжайин бўлиб қолишини истайдилар. Биз, Ироқнинг демократик кучлари, унинг прогрессив миллий партиялари, Араб Социалистик Уйғониш партияси, Курдистон демократик партияси, Ироқ коммунистик партияси ўз сафларини ягона монолит фронтда жипслаштиришларини тилаймиз.

Ш. Р. Рашидов сўзининг охирида айтдики, Совет Иттифоқи ленинча синфий, социалистик ташқи сиёсатни изчиллик билан ўтказиб, Исроил агрессиясига қарши, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун, империализм ва реакция кирдикорларини даф этишда ҳаракат бирлиги учун олиб борилаётган адолатли курашида ҳамиша Ироқ республикасига ва бошқа Араб давлатларига мададкор бўлиб қолади.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни йил сайин кўпайтираётган «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмаси меҳнат аҳли ўртасида беш йилликни муддатидан анча илгари бажариш ҳаракати кенг қулоч ёймоқда. Корхонанинг бир қатор пешқадам ишчилари ҳозир келаси йил топшириқларини бажаришга киришди. Мана бу фотолавҳада корхонанинг ана шундай илғор тўқувчиларидан бири Малика Расулова акс этган.

М. Нуриддинов фотолари.

Тонгги газеталарда

◆ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 23 июлда Кремлда Миллий озодлик фронти Марказий Комитетининг аъзоси Жанубий Вьетнам Республикасининг СССРдаги элчиси Данг Куанг Минга Халқлар Дўстлиги орденини топширди. Данг Куанг Минь бу мукофотга прогрессив ва тинчликсевар кучларнинг халқаро бирдамлигини мустаҳкамлаш, совет-вьетнам дўстлигининг ривожланиши ва мустаҳкамланишига қўшган хизматлари учун сазовор бўлган.

◆ Югославия коммунистлар союзи Президиуми ижроия бюросининг аъзоси Ю. Билич Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишмоқда. Тошкентдан ташқари у Самарқандда ҳам бўлди. 23 июлда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин Ю. Билични қабул қилди. Дўстона вазиятда ўтган суҳбатда у меҳмонга республика партия ташкилоти бажараётган вазифалар тўғрисида гапириб берди.

◆ АҚШ Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Лоренсо Торес бошчилигидаги Америка Қўшма Штатлари Коммунистик партияси активистларининг делегацияси Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлиб турди. АҚШ Компартиясининг активистлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида, шунингдек республика Олий Совети Президиумида қабул қилиндилар.

Беминнат ёрдамчилар

Кеча

Тошкент қишлоқ хўжалиги институтининг 500 студенти Ўрта Чирчиқ районига жўнаб кетди. Бу районнинг Киров номли колхозида институтнинг ўқув-ишлаб чиқариш хўжалиги бўлиб, ҳар йили бўлажак мутахассислар ўз меҳнатлари туфайли баракали ҳосил етиштирадилар.

Бу йил ҳам студентлар ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишга аҳд қилишган. Улар хўжаликда меҳнат семестрини ўтайдилар. Кузда эса давлат омборига 8,5 минг тонна «оқ олтин» топширилади.

Шунингдек, институтнинг 100 студенти Усмон Юсупов номли аграр-саноат бирлашмасининг «Халқобод» комбинатига йўл олишди. 200 студент эса «Главташкентстрой» ихтиёрига боришди.

Коммунистик меҳнат зарбдори Рихси Мансурова устки трикотаж фабрикаси тўқув цехининг моҳир тўқувчиларидан бири. Корхонада анчадан бери баракали меҳнат қилиб кўпларга ўрнак бўлаётган бу ишлаб чиқариш пешқадами арзон ҳамда сифатли маҳсулот тайёрлаш билан кўпларга ўрнак бўлаяпти.

ЯНГИ ПРИБОР

Ўзбекистон Фанлар академиясининг электроника институти коллективи пахта навини тез аниқлаб берадиган приборни қайта реконструкциядан чиқарди. Янги прибор Янгийўл пахта заводида муваффақиятли синовдан ўтди. Келажакда бу прибор серияли равишда ишлаб чиқарилади. «Союзхлопкомаш» ишлаб чиқариш техника бирлашмасида 80 та янги машина тайёрлашга киришилди. Институтда яратилган бу машина чигитни линт қолдиқларидан тозалашга мўлжалланган.

ЎЗБЕКИСТОН БЎЙЛАБ

Шонли санага бағишлаб

Чирчиқ шаҳар партия комитети ва «Билим» жамияти Тошкент область ташкилоти ўтказган назарий конференция РСДРП Иккинчи съездининг 70 йиллигига бағишланди. Олимлар ва партия ветеранлари қилган асосий докладларда большевизмнинг пайдо бўлиши масалалари ёритилди. Большевизмнинг вужудга келиши Россия ва халқаро ишчилар ҳаракатида бурилиш нуқтаси бўлди. «КПСС — пролетар интернационалистлари партияси» деган мавзуга бағишланган бошқа бир конференция Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхозида ўтказилди.

РСДРП Иккинчи съездининг 70 йиллигини байрам қилиш муносабати билан пойтахт области клублари, маданият уйлари ва саройларида «РСДРПнинг Иккинчи съезди — ишчилар ҳаракати тарихида янги босқич», «КПСС — илмий коммунизм партияси» деган мавзуларга бағишланиб лекциялар, суҳбатлар ўтказилди. Область «Билим» жамияти ташкилоти лекторларнинг бир группасини қишлоқ районларига юборди.

Буюк қомусчи юбилейига

Беруний туғилган куннинг 1000 йиллигига бағишланган кўчма виставка намойиш қилиб кўрсатиш учун Хивадан Хоразм областининг районларига жўнатилди. Тарих архитектура музейи — Ичанқальа ёдгорлиги улуғ қомусчининг кўп қиррали фаолияти тўғрисида, жумладан, Шарқдаги энг йирик фан маркази бўлган машҳур Хоразм академиясига раҳбарлиги ҳақида ҳикоя қилувчи ҳужжатлар ва материалларнинг фото нусхаларидан иборат ўнта стенд тайёрлади.

Виставкада Хоразм олимларининг ютуқлари ҳам акс эттирилган. Виставка Беруний номидаги мактаб, колхоз, кутубхона ҳақида ҳикоя қилади.

Тарихчилар ва лекторлар стендлар олдида ўзбек халқининг шонли фарзанди ҳақида суҳбатлар ўтказадилар.

Яхши иш учун—юқори балл

ИЗБОСКАН. (Андижон области). Андижондаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозида пахта етиштирувчи деҳқонлар ва механизаторларнинг меҳнатига баҳо беришнинг балли системаси жорий қилинди. Балл ғўзани парвариш қилиш — озиқлантириш, суғориш, қатор ораларини юмшатиш, бегона ўтларга қарши кураш ва бошқа шу кабилар билан боғлиқ бўлган ишларни юксак сифатли бажарилишини ҳисобга олиб қўйилади. Мусобақа якунлари ҳар ярим ойда чиқарилиб, натижалари дала шийпонларида ўрнатилган шитларда акс эттирилади.

Ҳозирдаёқ дастлабки баллар ҳисобга олиб қўйилди.

Учинчи бўлим механизатори П. Анорбоев ва тўртинчи бўлим механизатори Н. Иброҳимов энг яхши кўрсаткичларга эришдилар. Сувчилар орасида совхоз мелиоратори Н. Бекмирзаевнинг меҳнати алоҳида таъкидлаб ўтилди. Уларнинг ҳаммаси кўчма қизил вимпеллар, мукофот олишди.

(ЎзТАГ).

МАРОҚЛИ САФАР

«Электробитприбор» заводининг илғор ишчилари мароқли саёҳатдан қайтиб келишди. Улар икки кун давомида қадимий ва навқирон Самарқанд шаҳрининг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар. Ишчиларда қўҳна шаҳардаги обидалар айниқса унутилмас таассурот қолдирди.

Корхонада ишчиларнинг дам олишлари яхши йўлга қўйилган. Дам олиш кунлари шаҳар атрофидаги сўлим оромгоҳларда мириқиб ҳордиқ чиқарадилар. Туристик йўлланма билан мамлакатимизнинг қадимий шаҳарлари бўйлаб саёҳат қиладилар.

Шу кунгача корхонинг 1 100 дан зиёд ишчиси кўнгилли ҳордиқ чиқарди.

И. РУСТАМОВ.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежневнинг 1973 йил 18—22 майда Германия Федератив Республикасига қилган сафари тўғрисида «Леонид Ильич Брежневнинг Германия Федератив Республикасига визити» материаллар тўпламини босиб чиқарди.

Тўплам ўзбек тилида нашр этилди. (ЎзТАГ).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

▲ **БЕРЛИН. ГДР ҳукумати билан Камерун Бирлашган Республикаси элчихоналар даражасида дипломатия муносабатларини ўрнатишга қарор қилишди.**

▲ УЛАН-БАТОР. Монголия ёшлари делегацияси Улан-Батордан ёшлар ва студентларнинг Берлинда ўтказиладиган X Жаҳон фестивалига жўнаб кетди. Делегация составида ишлаб чиқариш илғорлари, халқ хўжалиги турли тармоқларининг ёш мутахассислари, олимлар, артистлар ва созандалар, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг қатнашчилари, спортчилардан иборат 150 йигит ва қиз бор. Монголия Революцион ёшлар союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари Ч. Пуревжав делегацияга бошчилик қилмоқда.

▲ **ТЕҲРОН. Эрон Афғонистон Республикасини таниганлиги бу ерда расмий эълон қилинди.**

▲ ДЕҲЛИ. Ҳиндистонда алюминий ишлаб чиқариш тез суръатлар билан ривожланмоқда. Ҳозирги вақтда мамлакатда 180 минг тонна ана шу қимматли металл ишлаб чиқарилмоқда. Бу эса мамлакатнинг шу металлга бўлган талабини деярли батамом қондиради. Бироқ Ҳиндистоннинг ривожланиб бораётган саноати алюминийни йил сайин тобора кўпроқ талаб қилмоқда. Шу боисдан алюминий заводларининг қувватини кўпайтириб, бешинчи беш йиллик план (1974—1979 йиллар) охирига бориб ана шу қимматли металл ишлаб чиқаришни йилига 394 минг тоннага етказиш планлаштирилмоқда.

▲ **ТОКИО. Токионинг аҳоли зич жойлашган саноат районларидан бири Мэгурода Япония-Совет дўстлиги жамияти тузилди. Район ассамблеясининг депутатлари шу жамият аъзолари бўлишди. Қабул қилинган уставда жамият ҳар иккала мамлакат ўртасида дўстона муносабатларни ривожлантиришга кўмаклашади, дейилади.**

Депутат Танахаси таъсис мажлисда нутқ сўзлаб, бундай деди:

«Сўнгги вақтларда Японияда Япониянинг қўшниси бўлган совет халқининг ҳаётига қизиқиш айниқса кучайиб кетди. Тобора кўплаб кишилар иккала мамлакатимиз халқлари бир-бирини яхшироқ билишлари лозим, демоқдалар».

▲ БЕРЛИН. ГДРдаги 31 корхона ва муассасанинг 1973 йилнинг биринчи ярмида социалистик мусобақада жуда катта муваффақиятларга эришган коллективлари ГДР Министрлар кенгаши билан Эркин немис касаба союзлари бирлашмаси марказий правлениесининг кўчма байроқларига сазовор бўлди. Булар Хагенвердердаги электр станция қурувчилари, оберштрейдаги кабель заводининг ишчилари ва хизматчилари ҳамда Ризадаги трубопрокат заводининг ишчилари, шунингдек ГДРдаги бошқа саноат, қурилиш, транспорт ва савдо корхонанинг коллективларидир.

▲ **ГАВАНА. Куба Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Революцион ҳукумат Бош министри Фидель Кастро раислигида бу ерда қанд саноати ходимларининг миллий кенгаши бўлиб ўтди. Бу кенгашда тугалланган шакар қамишни йиғиштириш кампаниясининг якунлари ва 1973 —1975 йиллардаги истиқболлар кўриб чиқилди.**

▲ ПРАГА. Чехословакиядаги давлат педагогика адабиёти нашриёти 1973—1974 йилларда «Марксизм-ленинизм кутубхонаси» туркумидан 58 нашрни босмадан чиқаради.

Бу китоб ва брошюралар марксизм-ленинизмни ўрганишда олий ва ўрта ўқув юртларининг студентларига ҳамда ижтимоий фанлар ўқитувчиларига катта ёрдам беради. Бу китоб ва брошюралар Чехословакия ғоят кенг табақалари учун ҳам фойдали ўқиш қўлланмаси бўлади.

(ТАСС).

ЧССР. Прагадаги «Ческе—Лоденице» кемасозлик верфининг коллективи СССРга қилинадиган экспорт маҳсулотлари планини муваффақиятли бажариб келмоқда.

СУРАТДА: СССР учун навбатдаги маҳсулот тайёрланмоқда.

ЧТК—ТАСС фотоси.

● *Беш йиллик қаҳрамонлари*

Бунёдкор

Ҳамид арматура парчасини ердан кўтарди. Яқинда ёмғир ёққан. Нами қочган тупроқда бир метрча келадиган металл цемент билан оҳакка аралашиб кетибди. Ҳамид пўлатнинг зангини артди.

Бригадирнинг ёнида бетончи қоришма тайёрлаяпти.

— Ҳамид, бу деймаи, темир-терсак йиғмоқчимисан? Ёшлигинг эсингга тушибди-да-а?

Бетончи шу гапни айтдию, котлованга йўл олди. Унинг таънали сўзлари Ҳамиднинг қулоғи остида жаранглагандек бўларди. Бетончининг гапи жон-жонидан ўтиб кетди.

Бошда бригадир таниш йигитнинг орқасидан бориб тўхтатмоқчи бўлди. Нима учундир бунга журъат этолмай, қўлидаги темир парчасига қараб узоқ хаёлга чўмди. Ҳамид партия комитетининг топшириғига биноан кўпгина объектларни бориб кўрди. Ҳамма ерда ғишт парчалари, занглаган металл, парчаланган темир-бетон плиталарни кўрди. Ҳозир таниш йигитни тўхтатса, таънадан боши чиқмайди: «Сен, бригадир, ўз участкангни тозала олдин», дейди. У ҳақ бўлиб чиқади.

Тез ишлаганда кўп нарса кўзга кўринмайди. Баъзан, ўзингни-ўзинг юпатишга тўғри келади: «Иш бор жойда, камчилик бор».

Объектда қайчи ўрнатилганда ҳамма хурсанд бўлган эди. Арматурачилар бригадаси бетонга ишлатиладиган металлни энди бевосита иш бошида тайёрлайди. Металл парчалари ахлатга ташланади. Фақат битта бошқармада олтита арматурачилар бригадаси бор. Трест бўйича ҳисобласа, қанча чиқинди тўпланади? Бусиз ҳам металл етишмайди. Таъминотчилардан металл олиш учун қанча ялиниш кераклигини комплекс бригада бошлиғи Ҳамид Қорабоев яхши биладн:

— Металл бермасаларинг, иш чатоқ...

Бу масалани дарҳол партия мажлисида кўтариш лозим...

Трест партия комитетининг аъзоси Ҳамид Қорабоевнинг фикрини барча коммунистлар қўллаб-қувватлашди. У пишиб етилган масалани ўртага ташлади. Наҳотки, ишни 153, 159-трестлардаги сингари йўлга қўйиб бўлмаса? У ерда барча объектларга битта ихтисослашган арматура цехи хизмат қилади. Ҳар бир металл парчаси ўз жойида ишлатилади.

Мажлисда Қорабоев металлни тежаш масаласи билан қаноатланмади.

— Ҳаммамизга аён,— таъкидлади у,— анча меҳнат сарфлаган ишни бошқа бировнинг болғаси бузади. Ўзингиз ўйлаб кўринг: ғишт парчасини завод ишчиси оёқ остида кўрса, ёки металлург занглаган металлга қоқилиб кетса борми?! Цемент заводининг ишчиси йўлларда тўкилиб ётган қоришмани кўрса нима дейди? Бизнинг меҳнатимиз — бепоён Ватанимиздаги минг-минглаб ишчиларнинг бир зарраси, холос. Шундай экан, ҳар биримиз дўстларимизнинг меҳнатини ҳурмат қилишимиз, умумий бойликни эъзозлашимиз лозим.

Мажлис бўлган куннинг эртасига бригада аъзолари тушликка чиқишди. Янги газета ўқилиб, савол-жавоб бўлди. Гап ўз-ўзидан бориб бригадирнинг мажлисдаги фикрига тақалди. Ҳамид бир чеккада ёшларнинг баҳсини кузатаркан, қувонди. Минг тўққиз юз қирқ иккинчи йили ўз тенгдошлари ҳам худди шундай баҳслашганлигини эслади. У Магнитогорскдаги катта металлургия комбинати қурилишида ишлар эди. У пайтдаги йигитлар ҳозирги баҳслашаётганлардан анча ёш эди... У ўтмишини эслади.

Ҳамид ёшлигида ота-онасидан айрилди. Фарғона болалар уйида тарбияланди. Кейин Чирчиқ фабрика-завод таълими мактабида дурадгорликни ўрганди. Шу пайтда уруш бошланди.

Ҳамид тахтадан қурилган баракда Москва, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон, Туркманистон, Қирғизистон, Сибирь ва Узоқ Шарқнинг олис районларидан келган йигитлар билан ёнма-ён яшади, елкама-елка ишлади.

Уруш тугади. Ҳамид улғайди, ўз ишини яхши билган қурувчи бўлди. Уни комплекс бригадага бошлиқ қилиб тайинлашди. Урал қурилишларида у бахт қушини топди. Курсклик қувноқ қиз — Валентина билан танишди. Орадан кўп ўтмай улар турмуш қуришди.

... Йиллар ўтаверди. Ҳамид бошлиқ бригада турар-жой бинолари, экскаватор, лак-бўёқ, темир-бетон буюмлари заводларининг янги цехлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети, Тошкент область партия комитети бинолари комплексини қуришда актив қатнашди...

Тошкентда Бутуниттифоқ ҳашари авж олган йиллари Ҳамиднинг бир ғайратига ўн ғайрат қўшилди. Ишдан кейин ўз йигитлари билан москваликлар, украиналиклар шаҳарчасига тез-тез қатнайдиган бўлиб қолди. Бетондан фойдаланиш, металл опалубкани қандай ишлатиш сирларини ўрганди, ўз тажрибаларини ўртоқлашди.

— Дўстларимиздан жуда кўп нарса ўргандик,— дея эслайди Ҳамид Қорабоев,— чаққонлик, ишлаб чиқариш маданияти, қурилиш материалларидан тежаб-терғаб фойдаланиш, кичик механизацияни ишлаб чиқаришга жорий қилиш сирларини аниқладик. Энг муҳими...

Ҳамид бир дақиқа хаёлга чўмди:

— Муҳими... Илгари мен йигитларга уруш йиллари, ўз дўстларим тўғрисида гапирардим. Уларни коллектив бўлиб ишлашга, бир-бирини ҳурмат қилишга ўргатардим. Катта ҳашар сўзда эмас, балки амалда совет коллективизми нимага қодир эканлигини исботлади.

Зилзиладан зарар кўрган пойтахтни қуриш ва қайта тиклаш авж олган кунларнинг бирида бригада аъзолари Ҳамид Қорабоевни Ватанимизнинг юксак мукофоти билан табриклашди. Унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Ўз шогирдлари билан бир қават уйни бир-бир ярим ойда эмас, балки 18—20 кунда ниҳоясига етказаётганлиги унинг қувончига қувонч қўшарди.

Шогирдларининг кўпчилиги ҳозир ҳам Қорабоев билан елкама-елка, туриб ишлашмоқда. Камол Сайфуддинов, Шуҳрат Хўжаев, Геннадий Кистанов, Вадим Мамедов Совет Армияси сафида хизматини тугатгач яна бригадага қайтиб келишди.

Қурувчилик нонини ейиш осон эмас. Билим ва кўникма талаб қилади. Ҳозирги қурувчи техникани яхши билиши, чизмаларни тушуниши лозим. Шу туфайли Ҳамид ўз йигитларини ўқитишга ҳаракат қилади.

Ҳамид Қорабоев ўзининг одобли ва ишчан шогирдларини партия сафига тавсия қилади. Вадим Мамедов билан Отто Киршнинманни у ўтган йили КПСС аъзолиги номзодига тавсия қилди. 11-«Висотстрой» трестининг 17-қурилиш бошқармасидаги кўпгина ёш коммунистлар, улар партия сафига кираётганларида, трест партия комитетининг аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор Ҳамид Қорабоевич Қорабоев ўзларига тавсиянома берганлигидан ғурурланишади.

— Ёш қурувчилар билан тоғни талқон қилса бўлади,— дейди Қорабоев. — Беш йилликнинг ҳал қилувчи йили планини муддатидан бир ярим ой олдин бажариш мажбуриятини олганда ҳам шуларга ишонганмиз. Улар ишончимизни оқлашяпти. Топшириқлар ортиғи билан адо этиляпти. Ҳозир «Узгипроавтодор» лойиҳа институти объектини ҳам муддатидан олдин бажариш учун барча имкониятларни ишга солмоқдамиз.

Бригада бошлиғи Ҳамид Қорабоев кеча-кундуз бунёдкорлик ҳақида ўйлайди. Янги-янги имкониятларни излайди, топади, ишга солади.

М. ҲАКИМОВ.

Завод шуҳрати

Химия-фармацевтика заводи вакиллари Одесса химия-фармацевтика заводида бўлишди. Тошкентликлар қардош ҳамкасбларининг илғор тажрибаларини ўрганишди, ўз корхоналарида қўлланилаётган прогрессив методлар билан уларни таништиришди.

Завод коллективи Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимлик моддалари химияси институти билан мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатган. Институт ходимлари билан олиб борилган ҳамкорлик натижасида янги медицина препарати яратилди. Ликорин деб номланган бу дори гипертония касалликларини даволашда ишлатилади.

Корхонада бир неча номда медицина препарати ишлаб чиқарилмоқда. Рутин, фитин ва бошқа хил дорилар шулар жумласидандир.

Завод цехларида унумдор техника воситалари ўрнатилмоқда. Шу йили бу ерда таблеткаларга целлофан ленталар ўровчи автомат мосламаси ишга туширилади. Шунингдек, бошқа препаратларни жойлаштириб берувчи механизмлар ҳам яратилади.

Корхона маҳсулотлари жаҳоннинг 10 дан зиёд мамлакатига экспорт қилинмоқда. Бразилия, Куба, Бирлашган Араб Республикаси, Монголия, Вьетнам ва бошқа мамлакатлар бир неча йилдан бери корхонанинг доимий буюртмачилари рўйхатида турибди.

Г. САИДМАЛИКОВ.

Тошкентдаги тажриба пиллакашлик фабрикасида ўрта мактабни тамомлаб келган ёшларга ҳунар ўргатиш намунали йўлга қўйилган. Шунинг учун ҳам корхона коллективининг аксариятини ёшлар ташкил қилади. Уларга турли касб ўргатиш тажрибали инженер-техник мутахассисларга топширилган.

СУРАТДА: корхона инженери Раъно Шукурова (чапда) ёш ишчи Дилором Абдужавидовага ипак ўраш агрегатини бошқариш юзасидан кўрсатма бермоқда.

Савдо ходимлари ўқишмоқда

Тошкент Марказий универмагининг ходимлари коммунист Жавлон Ҳакимовни ишлаб чиқариш муваффақияти билан қизғин табриклашди. Жавлон Ҳакимов бошлиқ секция магазинда биринчи бўлиб етти ойлик планни бажарди. Жавлон иккинчи табрик ҳам олди. У имтиҳонларни муваффақиятли топшириб, савдо институти сиртқи бўлимининг учинчи курсига ўтди.

Билим билан меҳнат Ҳакимов таржимаи ҳолида биринчи йил ёнма-ён тургани йўқ. Институтдаги ўқиш савдо маданиятини оширишда, товар оборотини кўпайтириш имкониятларидан самарали фойдаланишда унга ҳар тарафлама ёрдам бермоқда.

Институт сиртқи бўлимининг студенти ўзига ўхшаш ташаббускорлар группаси билан биргаликда универмагнинг ўзига-ўзи хизмат қилиш методи билан ишлашга ўтишида актив курашди. Бу янгилик секцияда кийим сотишни илгаригидан қирқ процент кўпайтириш имконини берди. Ҳакимов харидорларнинг талабини ўрганишни ташкил этди. Бу ҳам ишга фойда келтирди. Секциянинг талабига мувофиқ Тошкент «Юлдуз» фирмаси ва Урганч тикувчилик фабрикаси бир қанча эскирган нусхани ишлаб чиқаришдан олиб ташлаб, уларни янги моделлар билан алмаштирди.

Жавлон Ҳакимов бошлиқ коллективда ўн олти сотувчи бор. Бўлим бошлиғи ўз қўл остидаги ҳар бир сотувчида ўқишга муҳаббат уйғота олди. Унинг ўринбосари Акмал Ҳайдаров ҳам институтга кирди. Беш сотувчи ишни савдо техникумидаги машғулотлар билан қўшиб олиб бормоқда. Коллективнинг армия сафидан қайтиб келган икки янги аъзоси — Суннат Содиқов билан Олим Сатторов ҳам техникумга ўқишга киришди. Секциянинг қолган ходимлари Ҳакимов бошлиқ коммунистик меҳнат мактабида ўқишади. Мактабда илғор тажриба ўрганилади.

Марказий универмагнинг кўпгина ходимлари билимга меҳр қўйган. Универмаг ходимларидан беш юзга яқин киши олий ва ўрта маълумотга эга. Икки юз сотувчи институтлар ва техникумларда, саксондан ортиқ киши ишчи ёшлар мактабида ўқишади. Ҳозир қарийб юз киши сиртдан ўқишга тайёргарлик кўрмоқда. Билим уларнинг ҳаммасига ишда муваффақият қозонишга ёрдам бермоқда. Универмаг йил бошидан бери топшириққа қўшимча равишда қарийб икки ярим миллион сўмлик мол сотганлигининг боиси ҳам шунда. Магазин шу вақт ичида пландан ташқари уч юз минг сўм фойда олди.

(ЎзТАГ).

● *Коммунистлар—ишлаб чиқаришда*

Ишчи характери

— Бу галги топшириқ сиз учун кутилмаган, лекин жуда муҳим ва масъулиятли, — деди завод партия ташкилотининг секретари, Тожибой ака билан суҳбатда. — Қуюв цехи бераётган маҳсулотларга талаб тобора ортиб бораётгани ўзингизга аён. Шуларни эътиборга олиб, цехни конвейер усулига кўчиришга қарор қилдик. Бироқ конвейер ускуналарини монтаж қилишда асосий иш тўхтаб қолмаслиги керак. Цехда сизни тадбиркор коммунист сифатида биламиз. Шунинг учун ҳам, бу ишни ташкил қилишни сизга ишониб топшираяпмиз.

Тожибой ака одатан турли баҳоналарни рўкач қилишни ёқтирмайди. У цехга кириб келар экан, фақат ишни қандай ташкил қилиш йўлини ўйларди.

— Бу ерга ускуналар ўрнатиладиган бўлса, қоришма қандай узатилади?! Бунинг устига чўян эритиш печига ҳам дадил яқинлашиш мумкин бўлмай қолади, — қизишиб сўзларди цех бошлиғи Николай Иванович Дойненко. — Ахир, цехнинг ойлик плани жуда катта. бу аҳволда уни бажариб бўлармиди?!

—Буёғини биргаликда ўйлаб кўрамиз, —деди Тожибой ака. — Қоришмаларни вақтинча махсус аравачаларда узатилиб турилса ҳам бўлаверади. Печь олдини эса, ҳозирча очиқ қолдирамиз. Конвейернинг бошқа томонлари битгач, бир ҳаракат билан уни ҳам қўшиб юборамиз.

— Қўшиб юборамиз, бу айтишга осон, — дейди цех бошлиғи киноя билан, —аммо монтаж ишларига одамни қаердан оламиз?

Худди шу хусусда ўзаро маслаҳатлашиб олишимиз керак, — деди Тожибой ака. — Тўғриси, коллектив фикрини билишимиз лозим. Токи иккала иш ҳам олға бораверсин.

Тожибой аканинг хаёлига дарҳол бир фикр келди. Заводга келтирилган янги қолип тайёрловчи дастгоҳлар бекор турибди. Агарда дастгоҳларни цехда ўрнатиладиган бўлса, қолипчилардан кўпчилигини монтаж ишларига жалб қилиш мумкин...

Дастгоҳлар ўрнатилди. Бу билан монтаж ишлари ҳам бошлаб юборилди. Тожибой аканинг таклифи билан қуювчилар сони икки кишига қисқарди. Бироқ қуюв ишлари уч кишига оғирлик қиларди. Шунинг учун ҳам, бу ишни Тожибой ака ҳамкасблари Ҳусан Мақсудов ва Павел Куницинлар билан бажарадиган бўлишди. Юқори ҳароратда эритилган чўянни қолипларга қуйиш озмунча чидам ва ирода талаб қилади. дейсизми?! Лекин меҳнат машаққатлари сезилмас экан. Бир нарса доимо Тожибой аканинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшиб турарди. У ҳам бўлса коллектив ишончи. Бу ишончни оқлашни Тожибой ака ўзи учун ҳам, бошқалар учун ҳам катта бахт ва фахр деб билади.

Қолипчи Володя Карпов ишга яна ичиб келибди. Ҳамкасбларининг берган танбеҳлари кор қилмаганга ўхшайди. Бироқ ҳозир унга ҳеч нарсани тушунтириб бўлмайди. Ишдан кейин жиддийроқ гаплашишга тўғри келади. Смена тугагач, ҳамма уй-уйига тарқалди. Цехда фақат Володягина бошини қуйи солиб якка ўзи ўтирарди.

— Ҳа, Володя, уйга қайтмайсанми? — сўради ундан Тожибой ака.

— Йўқ, хотиним билан жанжаллашиб қолдим.

— Ана кўрдингми, ичкиликдан бошқа ҳеч нарса кутиб бўлмайди. Ичкилик туфайли, институтдан ҳайдалдинг, ҳушёрхонада «меҳмон» бўлиб келдинг. Мана энди хотининг билан жанжаллашиб цехда тунамоқчи бўлиб турибсан. Кўраяпсанми, ҳатто ҳамкасбларингдан биронтаси сани уйига таклиф ҳам қилмабди. Демак ичкилик коллективда ҳам обрўйингни тўккан, қадр-қимматингни туширган. Шуни билки, инсон қадри азиз нарса. Қани юр, хотининг билан муросага келармиз. Аммо, шуни унутмаки, бу биринчиси ва охиргиси бўлсин.

* * *

Эрталабдан Тожибой аканинг кайфияти яхши бўлди. Эртага шогирди Носиржон Каримбоев уйланаяпти. Устоз учун шогирд ҳам худди ўз фарзандидек бўлиб қолар экан. Унинг тўйида албатта бош бўлиб туриши керак. Отаси йўқлиги сезилмасин.

Насиҳатлардан кейин Володя Карповнинг меҳнатда кўрсатаётган жонбозлиги Тожибой акани қувонтириб юборди. Володя цехда биринчи бўлиб кунлик топшириқларни икки ҳисса ошириб бажариш ташаббуси билан чиқди. Унинг ташаббусини Акрам Холбоев билан Василий Беляевлар ҳам қўллаб-қувватлашди.

Қолипчиларнинг ишжоати ёмон эмас, бироқ қўл кучи билан қилинган меҳнат унча самарали бўлмаяпти. Цех иситиш батареялари тайёрлаш планини ҳеч қачон бажара олган эмас.

Тожибой ака ўзича ҳисоблаб чиқди. Агарда қолиплаш дастгоҳлари ёнига махсус мосламалар ўрнатилса, иситгич батареяларини ҳам тайёрлаш мумкин бўларкан. Бу усулни қолипчи Акрам Холбоев иккиси синаб кўришди. Натижа қувончли. Битта қолип тайёрлаш учун атиги икки минут кифоя қилади. Бу эса меҳнат унумдорлиги ўрта ҳисобда саккиз баравар оширилди, деган гап.

Ниҳоят, конвейер ҳам ишга тушди.

Ҳа, санитария-техника жиҳозлари заводида замонавий техниканинг шарофати беқиёс сезилиб турибди. Коллективнинг бундай ютуқларида коммунист Тожибой ака Миржалиловнинг ҳам ҳиссаси бор, албатта. Лекин у бу тўғрида ҳеч кимга оғиз очмайди. Камтар ишчининг характери шундай. Касбдошларининг оғирини енгил қилиб, уларнинг қувончига қувонч қўшмасдан яшай олмайди.

К. НИШОНОВ.

Ўн тонна юк кўтарувчи кўтарма механизмларини ишлаб чиқараётган «Подъёмник» заводи машинасозлари Ватанимиз халқ хўжалиги учун кўплаб ана шундай мосламалар тайёрлаб бермоқда. Корхона ишчилари ўртасида беш йилликнинг ҳал қилувчи йили топшириқларини бажариш юзасидан бошланган ватанпарварлик ташаббуси кун сайин авж олмоқда. Сиз мана бу суратда корхонанинг новатор ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Фаёз Садриддиновни кўриб турибсиз. Бу ишчи доим смена-ойлик топшириқларини бир ярим баравар бажаради.

М. Нуриддинов фотолари.

Дўстлик кечаси

Сўқоқ дам олиш уйи Чотқол тоғ тизмаларида жойлашган бўлиб, энг хушманзара оромгоҳлардан ҳисобланади. Оромгоҳда студентларнинг дам олиши учун барча шарт-шароитлар яратилган. Кутубхона, ўқув заллари, футбол, волейбол майдончалари улар ихтиёрида.

Бу ерда Вьетнам, Лаос, Афғонистон каби 18 мамлакатдан келган 200 дан ортиқ студент ҳамда 10 га яқин рус ва ўзбек йигит-қизлари дам олмоқда.

Куни кеча интернационал лагернинг очилиш маросими бўлиб ўтди. Маросимда Халқлар дўстлиги байроғи кўтарилди. Шундан сўнг, лагерь бадиий ҳаваскорлари ижросида турли тилларда куй ва қўшиқлар янгради.

● ИККИ ХАТ

БЕКАТЛАРДА ЯНГИ СОЯБОНЛАР

Бундан 2 ой илгари шаҳар Советининг мажлислар залида депутатларнинг навбатдаги йиғилиши бўлди. Йиғилишда кўрилган асосий масала сайловчилардан тушган наказлар ва уларнинг бажарилиши ҳақида эди.

Кўпчилик наказларда айрим кўчаларда чала қолган асфальтларни тугатиш, ариқ ва водопровод сувлари оқиб туришини таъминлаш ҳамда кўпчилик бекатларда соябонлар ўрнатиш талаб этилганди. Йиғилишда ҳар бир депутат ўз фикрини билдириб ўтди. Шунда чинни заводининг директори, шаҳар Советининг депутати Абдурауф Иброҳимов шундай таклифни ўртага ташлади:

— Дарҳақиқат, — деди у, — сайловчиларимизнинг талаблари тўғри. Бу наказларнинг баъзиларини йирик корхоналарнинг ташаббуси билан тезлик билан амалга ошириш мумкин. Масалан, бекатларга соябон қилиш масаласи. Агар бу таклифни автотрест амалга оширсин, деб қараб турсак, яна бир йилга чўзилиб кетади. Сайловчиларимиз яна биздан хафа бўлади. Шу сабабли, ўз имкониятларимиздан фойдаланиб, завод ёки корхонамизга яқин жойлардаги бекатларга соябон қилиш ёки кўчаларни тартибга солишга ёрдам берсак, ўша ерда яшовчи аҳоли ҳам албатта қарашиб юборади. Мен шахсан шу таклифни қилиш билан бирга, чинни заводи территориясига 3 та бекат («Чинни заводи», «Октябрь 40 йиллиги» маҳалласи ва «Райисполком» бекатлари)нинг ҳар 2 томонига замонавий типда 6 та соябон ўрнатишни ўз зиммамга оламан.

Шу йиғилишдан сўнг кўп ўтмай, белгиланган бекатларда иш бошланиб кетди. Энди, чиройли қилиб соябонлар ўрнатилди. Бу ташаббусни бошлаган депутат А. Иброҳимовдан барча сайловчилар миннатдор бўлмоқдалар. Агар бу ташаббусни шаҳардаги йирик завод, фабрика раҳбарлари ҳам қўллаб-қувватласалар, шаҳар атрофидаги бекатларни ва сув йўлларини тезликда тартибга солиш мумкин.

С. САЙДУЛЛАЕВ,
ишчи.
Ҳ. ЙЎЛДОШЕВ,
жамоатчи мухбир.

ОҚ ЙЎЛ!

Тошкент автомобиль-йўл ўқув комбинатининг 2521-автоколонна қошидаги шоферлар курсини 28 киши битириб чиқди.

Автоколоннанинг бошлиғи Б. Л. Айрапетян шоферлик гувоҳномасини тантанали равишда топширар экан, уларга ишларида омад тилади. Ёш ҳайдовчилар халқ хўжалигининг турли тармоқларида хизмат қиладилар.

Р. ҚУРБОНОВ.

Фан ва техниканинг барча соҳаларига оид турли хил адабиётлар билан танишиш учун шаҳримиздаги республика илмий-техника кутубхонасига ҳар куни юзлаб ишчилар, илмий ходимлар, студент ва ёшлар ташриф буюришади. Бу ерда илмий-техника адабиёти янгиликлари билан танишиш учун барча шароитлар яратилган.

СУРАТДА: кутубхонанинг каталоглар залида.

● *Саволларингизга жавоб берамиз*

МЕҲНАТ ҚОНУНИ БУЗИЛСА...

Ҳурматли редакция, бирор корхона, муассаса ва ташкилот раҳбари мавқеидан фойдаланиб, ўзига ёқмайдиган ишчи ёки хизматчини ишдан бўшатишга ҳақлими? Агар мумкин бўлмаса-ю, лекин ўша мансабдор шахс шундай ишга йўл қўйса, бундай тақдирда унга қандай жазо берилади?

К. МАЖИДОВ,
ишчи.

Ҳар қандай раҳбар, у ким бўлишидан ва қайси лавозимда ишлашидан қатъий назар, меҳнат қонунини бузишга ҳаққи йўқ. Агар у ўзбўларчилик ва ғаразгўйлик билан қўл остидаги меҳнаткашни қонунсиз ишдан бўшатса, Ўзбекистон ССР жиноят кодексининг 141-моддасида белгиланганидек, бир йилгача озодликдан маҳрум этилади ёки шу муддатга ахлоқ тузатиш колонияларига юборилади. Баъзан эса, содир қилинган жиноят моҳиятига қараб, уни ишдан олиш ёки жамоат иззаси бериш каби чоралар билан ҳам чегараланилади.

Хўш, қандай ҳолларда мансабдор шахс меҳнат қонунини бузган ҳисобланади? Масалан, у ишдан бўшатилаётган кишини завод, фабрика, муассаса, ташкилот касаба союзлари ва маҳаллий комитетлар билан келишмасдан туриб ишдан бўшатса, у меҳнат қонунини бузган бўлади.

Лекин, мансабдор шахснинг бу ҳаракатини жиноят деб ҳисоблаш учун етарли асос бўлиши керак. Мана, бир мисол: бирор ходим мажлисда маъмуриятни танқид қилди. Бунга чидай олмаган бошлиқ ғаразгўйлик билан ўша ходимни ишдан бўшатди. Баъзан, мансабдор шахс ўз қариндош-уруғи, таниш-билишларини шу ўринга жойлаштириш мақсадида ҳам юқоридаги жиноятга йўл қўйиши мумкин.

Ишчи ва хизматчини ишга тиклаш тўғрисидаги суд ёки бошқа компонентли органнинг қарорини мансабдор шахс қасддан бажармаган тақдирда ҳам унга нисбатан жиноий жавобгарлик масаласи қўйилади.

Мансабдор шахс баъзан ўзбошимчалик билан ишчи ва хизматчининг иш соатини ошириш, дам олиш кунларини қисқартиш ва иш ҳақини камайтириш билан ҳам меҳнат қонунларини бузишга йўл қўяди. Агар у бу ишни лозим деб топса, тегишли жамоат ташкилотлари билан келишиб, улар розилигини олиши керак.

НИМА ДЕЙИШАРКИН?

Кун қизигандан қизиган. Ҳар қандай тирик жон ҳам ўзини соя-салқинга уради.

Энгельс кўчасидаги Олой бозори бекатида бир кампир соябон йўқлигидан ўзини қаерга қўярини билмай, жавраб турарди: — Шу ерга битта соябон қуриб қўйилса, нима қиларкан, болам.

Дарҳақиқат кампирнинг хуноб бўлганича бор. Шу кунларда баъзи бекатларда кишиларнинг соя излаб иссиқдан азобланиб турганини кўриш мумкин.

Мана, Хадрадаги 2, 6, 7 ва 14-троллейбуслар тўхтайдиган бекатни олайлик. Бу ерда на соябон, на скамейка бор. Оқтепада, Ғ. Ғулом кўчасининг бошланишида 2, 13, 14, 29-автобуслар тўхтайдиган бекатда, Фарҳод бозори ёнидаги бекатда, шунингдек, Энгельс, Навоий, Ш. Руставели, Муқимий, Беруний ва бошқа кўчалардаги одамлар кўп тўпланадиган бекатларда скамейка ёки соябон йўқ. Шаҳар трамвай-троллейбус бошқармаси ва автотрестдаги ўртоқлар бунга нима дейишаркин?

Шоди РАШИДОВ.

●*БИЗНИНГ СУҲБАТ*

МАРМАРДАГИ ҚЎШИҚЛАР

Штатсиз мухбирларимиз яқинда «Ташкентгеология» тресги ихтиёридаги «Химгеолнеруд» экспедицияси «Ярқиллама тошлар» геология-партиясининг бошлиғи Азим Толипович ТОЛИПОВ билан учрашиб, «Тошкент оқшоми» газетхонларига республикамиз майдонларида топилган ва янги топилаётган мармар, гранит, оникс конлари ва уларнинг истиқболи ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди:

✦ ТОШКЕНТ МЕТРОСИ УЧУН
✦ ТАБИИЙ БОЙЛИКЛАРИМИЗ ДОВРУҒИ
✦ ГЕОЛОГЛАРИМИЗ ҚИДИРУВ ИШЛАРИНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДАЛАР.
✦ ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРГА

Серқуёш Ўзбекистонимиз табиий сержило мармар, гранит тошларига бой ўлкадир. Мармар тошларнинг техник, химик-физикавий хоссалари ва сифатлари ҳам хилма-хил, ранго-рангдир. Момо Ер бағридаги табиий тошларнинг ранглари, нафислиги, сержилолиги, мустаҳкамлиги, кальций карбонатлари ва бошқа шу каби бир қанча хусусиятларга эга эканлиги улардан метростанцияларни безашда фойдаланиш имкониятларини бермоқда. Ўзбекистонда бундай сержило тошларни қазиб чиқариш ва улардан турли хилдаги материаллар тайёрлаш асосан ўтган саккизинчи беш йилликда (1966-70) вужудга келди.

Республикамиз территориясида то 1966 йилгача блокли маҳсулот оладиган биронта гранит, оникс, габбро конлари бўлмаганлиги туфайли бундай рангли тошлар қазиб чиқарилмаган. Фақат довруғи жаҳонга машҳур бўлиб кетган қадимий Нуротанинг Ғозғон мармар конидан кези келганда вақти-вақти билан оз миқдорда блокли мармар тошлари қазиб олинар эди. Мармар тошлар қазиб чиқариш саноатининг ривожланмаганлиги сабабли Ўзбекистонда биноларни безаш ва муҳим иншоотларни тиклашда қўлланиладиган гранит, мармар тошлари Урал, Украина, Кавказ, Болтиқ бўйи республикаларидан келтирилар эди.

— Азим Толипович, кейинги йилларда тиниб-тинчимас геологлар томонидан топилган мармар, гранит, оникс тош конларининг истиқболлари ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Кейинги йилларда республикамизда кенг миқёсда олиб борилган геологик қидирув ишлари натижасида саноат аҳамиятига эга бўлган бирқанча гранит ва мармар, оникс конларининг (Севассой, Курмаксой, Чоркесар, Шовозсой, Узунсой, Боғмозор, Бахмал, Биркунлик, Нурота, Оқтош, Қоратош) топилиши мармар қазиб чиқариш ва материаллар тайёрлаш соҳасининг ривожланиши ва бирданбир сабабчиси бўлди.

Ўзбекистон ССР Қурилиш материаллари саноати министрлиги 1972-73 йиллар давомида 40 дан ортиқ гранит ва мармар конларида 30 минг кубометрга яқин блокли маҳсулотлар қазиб чиқариш ишларини амалга оширишни ниҳоясига етказмоқдалар. СССР Министрлар Советининг қарорига биноан Тошкент шаҳрида метро қурилиши Ўзбекистон ССР Қурилиш материаллари саноати министрлиги ва «Главташкентстрой» зиммасига яна бир энг муҳим топшириқни юклади. У ҳам бўлса Тошкент метросини юқори категорияли қурилиш материаллари, шу жумладан, пардозбоп гранит ва мармар тошлар билан таъминлашдан иборат.

— Ўзбекистон мармар тошларининг мустаҳкамлигини, сержилолигини қандай исботлаш мумкин?

— Республикамизнинг мармар ва гранитлари сержилолиги ва мустаҳкамлиги жиҳатидан Урал ва Кавказ, Украина ва Молдавия, Озарбайжонникидан ҳатто Италияникидан ҳам сира қолишмайди. Ўзбекистон мармари ва гранитлари чет элларда ҳам машҳурдир. 1939 йилда Нью-Йоркда ва 1940 йилда Парижда, Токиода, Оттавада Совет Иттифоқи кўргазмалари очилганда унинг павильонларини безашда республикамиз мармаридан тўла-тўкис фойдаланилган. Москва, Ленинград, Киев, Боку ва бошқа метрополитенларининг айрим станциялари Самарқанд тошлари, айниқса Ғозғон, Омонқўтон мармари билан жиҳозланган.

Республикамизда ҳайкалтарошлик ва пардозбоп тошларни қазиб чиқариш ишлари, асосан Ғозғон, Узунсой мармар конида ҳамда Севассой, Чоркесар гранит конларида яхши йўлга қўйилган. Ғозғон мармар конидан тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида беш минг кубометрга яқин блокли маҳсулотлар қазиб олинган бўлса, беш йилликнинг охирига бориб блокли материаллар қазиб чиқариш икки баробарга орта бошлади. Чунки, Ғозғон Тошкент метросига маҳсулот етказиб беришнинг асосий базаси ҳисобланади. Севассой ва Чоркесар гранит конларида ҳам блокли маҳсулотлар қазиб чиқариш даражаси шунчага ортади.

— Ҳозирги даврда геолог-хазинатопарларнинг асосий вазифалари ҳақида гапириб берсангиз.

— Ҳозир республикамиз геологлари, геофизиклари, геохимиклари олдида йирик тош қазиб чиқариш ва маҳсулотлар тайёрлаш саноатини вужудга келтириш, қисқа муддат ичида саноат аҳамиятига эга бўлган оқ, зангори, пушти, тўқ қизил ва тим қора рангли гранит ва мармар конларини аниқлаб, тош қазиб чиқариш саноатининг маҳсулот турларини янада бойитиш (кўпайтириш) каби муҳим тадбирлар турибди.

Ўзбекистон ССР геология министрлиги қошидаги «Ташкентгеология» трестига қарашли «Химгеолнеруд» экспедициясининг бир гуруҳ геологлари ўтган йили Қурама ва Чотқол тоғларида Чоркесар ва Шовассой гранит конларида геология-қидирув ишларини тугалладилар. Чоркесар конида қизғиш гранит, Шовассой конида эса кулранг грандиорит блокли материаллар запаслари республика Қурилиш материаллари саноати министрлигига топширилди. Бундан ташқари «Химгеолнеруд» экспедициясининг «Ярқиллама тошлар» партияси геологлари томонидан олиб борилган Самарқанд область Оқтов тоғида ва Тошкент область Каржантов тоғига уюштирилган қидирув ишлари ҳам самарали кўрсатгичлар берди.

Шунингдек, Ғозғон мармар конидан 33 километр жанубий-шарқда Нурота мармар кони борлиги аниқланди. Бу ерда олиб борилган дастлабки қидирув ишлари мазкур районда саноат аҳамиятига эга бўлган битмас-туганмас маҳсулотлар борлигидан далолат берди. Ҳозирги даврда бу конинг қидирув-баҳолаш лойиҳаси тузилмоқда. Келажакда Нурота оқ мармар кони ҳам Ғозғон мармар конидек йирик блокли маҳсулотлар қазиб чиқариш манбаига даҳлдор бўлиб қолади. Бу кон мармари ҳам Ғозғон кони атрофида қурилаётган гранит тошлардан материаллар тайёрлайдиган заводнинг хом ашё базаларидан бири бўлиб қолади.

«Ярқиллама тошлар» геологик партиясининг янгиликларидан яна бири Тошкент область Чорвоқ сув омборидан 6—7 километр шимолда топилган Хумсон мармаридир. Бу кон мармарининг запаслари унча кўп бўлмаса ҳам рангининг хилма-хиллиги билан алоҳида ўрин тутади. Юқорида номлари тилга олинган конларнинг бунёд этилишида экспедиция ходимларидан С. Ғофуржонов, Ғ. Сайдалихўжаев, Умар Туропов, Виктор Горрларнинг хизматлари бениҳоядир.

— Азим Толипович, Тошкент метрополитени станцияларини безашда қайси тур мармар плиталаридан фойдаланилса мақсадга мувофиқ бўлади?

— Аввало шуни айтиш керкки, Тошкент метроси станцияларини пардозлашда миллий безаклар билан бир қаторда Ўзбекистон конларидан қазиб олинаётган пардозбоп тошларнинг турларидан ҳам (мармар ва гранит, оникс, габброларидан) фойдаланилса кўнгилдагидек бўлади.

— Азим Толипович, мармарга кўплаб қўшиқ, шеър, ғазаллар битилган, шунга сиз қандай қарайсиз, метро деворларига ҳам битса бўладими?

— Ҳақ гапни айтдингиз, бунга мана бир мисол: Ленин проспектидан ўтаётганимизда Ленин музейи филиали деворларидаги мармарнинг жилоланиб туришига кўзингиз тушади. Ана шу сержило тошларнинг ўзи ҳам қўшиқ, ҳам ғазал, ҳам достонларни эслатиб кетади. Метрога тушганда ҳам шундай манзарани кўришимизга ишончим комил, лекин метро айрим марказий станцияларининг кўркам, нафис ва нақшдор, сержило бўлиши учун безакбоп тошлардан (хақиқ, мармар, оникс, офиокальцит, доломит, яшма, радонит, листвинит, серпентиний ва бошқалардан) ҳам фойдаланилса бўлади. Ана шунда республикамиз аҳлининг, ҳамда қардош республикалардан келган меҳмонлар, делегатлар, туристлар, йўловчилар эътиборини ўзига жалб қилган, кўзни қамаштирадиган даражада ғоят гўзал бўлар эди. Яратилган гўзал манзаралар санъатшуносларимизнинг санъатини асрлардан-асрларга, авлодлардан-авлодларга намойиш қилувчи, уларнинг номларини абадийлаштирувчи мерос бўлсинки, уни завқ билан томоша қилган инсоннинг ҳар бири уни ишлаган устанинг санъатига маҳоратига қойил қолиб, «Санъатингга офарин, қўлинг дард кўрмасин», деб таҳсинлар айтсин. Бундай сержило тошлардан метро станцияларини безашда фойдаланиш учун станцияларнинг лойиҳасини тузган қурувчи-ҳайкалтарош инженерлар бир қанча ташкилотларнинг (санъатшунослар, кончилар, маҳсулот тайёрловчилар, геологлар, геофизик, гидрогеологлар) мутахассис вакиллари билан ҳамжиҳатликда иш тутсалар, айниқса мақсадга мувофиқ бўларди.

Метрополитен станцияларининг гўзал ва ҳашаматли бўлиши Ўзбекистонда саккизинчи беш йилликда вужудга келган янги соҳа—мармар тош қазиб чиқариш ва ундан маҳсулотлар тайёрлаш соҳасининг ривожланганлигидан далолат бериб турибди.

Бу соҳанинг маҳсулотларидан фақат республикамизнинггина эмас, балки қардош республикаларнинг ҳам эҳтиёжларини қондириш имкониятини бериши турган гап.

Республикамизнинг ана шу соҳасида ишлаётган геологларимизнинг тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида ва келгуси йилларида ҳам ўз олдиларига қўйган бирдан-бир мақсадлари— янги-янги мармар, гранит тош конларини қидириб топиш ва сержило тошларни инсон бахт-саодати учун хизмат қилдиришдан иборат.

СУРАТДА: Ўзбекистон мармар ва гранит тошларидан қад кўтарган «Самарқандгеология» тресги, Хонжизза геологик партиясининг маданият саройи.

Янги транзисторлар

ЛЕНИНГРАД. А. С. Попов номли радиоэшиттирувчи қабул ва акустика Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институтида 1973 йили ишлаб чиқариладиган бир қатор янги транзисторли приёмниклар синовдан ўтказилиб, ҳаётга йўлланма берилди.

СУРАТДА: «Кварц—404» ва «Кварц — 405» приёмниклари. «Кварцлар» туркумига кирувчи бу янги приёмниклар илгаригиларига нисбатан чиройли безатилган, овозининг сифати ҳам яхшироқ. Бу янги модификациядаги приёмникларни Киштим радио заводи ишлаб чиқаради.

М. Блохин фотоси, ТАСС фотохроникаси.

● *Уй бекалари, сизлар учун*

ШИНГИЛ МАСЛАҲАТЛАР

Ваннахонанинг полини ҳар куни ҳўл латта билан артиш зарур. Чўмилишдан олдин ва чўмилиб бўлгандан кейин ваннани махсус паста ёки бирор порошок билан яхшилаб ювиш лозим. Кир сода солинган совунли сув билан ювса ҳам бўлади. 20 грамм суюқ совунга 100 грамм керосин аралаштириб ювилса, ваннанинг кири кетади.

Кўп кишилик квартираларда ваннани дезинфекция қилиш тавсия этилади. Бунинг учун ваннани хлорли охакнинг беш процентли тиниқ эритмаси ёки икки процентли хлорамин эритмаси билан чайиш лозим.

* * *

Кўзгу намни ва офтобни ёқтирмайди. Қуёш нури кўзгуга тўғри тушмаслиги керак. Кўзгуни, энг яхшиси, қуруқ майин латта билан артиб туриш, ойида бир-икки марта эса сирмага ботирилган, тук қолдирмайдиган полотно латта билан артиш лозим. Озгина синька қўшилган сув билан ювилса, кўзгу ярақлаб кетади. Кўзгуни совуқ чойда ҳам ювса бўлади. Пашшалар доғини яхшиси, пиёз билан артиб, сўнгра совуқ сув билан ювиш лозим. Кўзгуни тозалаганда мутлақо новшадил спирти ишлатманг.

Кўзгунинг орқаси бирор нарса билан ҳимояланмаган бўлса, уни ҳўл латта билан артиш ярамайди, унинг чангини тимдаламайдиган майин латта билан жуда эҳтиёт бўлиб артиш ёки чўткалаш лозим.

* * *

Чойнак билан самовар деворчасидаги қуйқумни кетказиш учун совуқ сувга қорилган ичимлик сода бўтқасини чойнак ва самоварнинг деворчасига чапиш, кейин кучли сирка билан (латта ёрдамида) намлаш лозим. Сода сирка билан актив бирикиб қуйқумни ивитади, кўчиради. Шу тарзда ивиган қуйқумни ёғоч билан осонгина қириб кетказиш ёки кучли сув оқими билан ювиб ташлаш мумкин. Қалин қуйқум бир неча марта тозалагандагина кетади.

* * *

Идиш-товоқ ювилганда ювинди сувдаги ёғ-мойлар раковинадан сув тушадиган трубаси деворларига ёпишиб қолади, кейин бижғиб қуланса ҳид чиқаради. Раковинадан шундай ҳид келмаслиги учун трубани ҳафтасига камида бир марта содали иссиқ сув билан ювиш керак (содали эритма 1 литр сувга 2 ош қошиқ кир сода солиб тайёрланади).

Китоблар оламида

„ШЕЪРИЯТ БАЙРОҚДОРИ"

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти яқинда ана шу номдаги тўпламни китобхонларга туҳфа қилди. У инқилоб куйчиси, оташин шоир В. В. Маяковскийга бағишланган.

Тўплам доҳиймиз В. И. Ленин ва М. И. Калининларнинг шоир ҳақида билдирган фикрлари билан очилади. Шундан сўнг В. В. Маяковскийнинг «Мен ўзим» деб номланган автобиографик асари И. Ғафуров таржимасида берилган. Кейинги саҳифаларда ўзбек адиблари ва адабиётшуносларининг устоз Маяковский сабоқлари ҳақидаги мақолалари, шеърлари ва хотиралари билан танишиш мумкин. Улар орасида Ғ. Ғулом, Ҳ. Олимжон, Уйғун, Мақсуд Шайхзода, И. Султон, М. Бобоев, А. Мухтор, Ҳ. Ғулом ва бошқаларнинг турли даврларда яратган шеър ва мақолалари бор.

Тўпламни Л. Қаюмов ва Р. Иноғомовлар нашрга тайёрлашган.

* * *

„ТАШНАМАН"

Ўзбекистон Ленин Комсомоли мукофоти лауреати Гулчеҳра Нуруллаева ижодини адабиёт мухлислари яхши билишади. Унинг майин, гоҳ ўйноқи, гоҳ ўйчан, ўзига хос шеърияти кўпчилик эътиборини жалб этиб келяпти. Яқинда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети «Ёш гвардия» нашриёти шоиранинг яна бир тўпламини чоп этди. «Ташнаман» деб номланган бу тўпламга шоиранинг кейинги даврда яратган энг яхши шеърлари киритилган.

Шоира шеърларининг мавзуси ранг-баранг. Улардан энг асосийлари — Она Ватан, дўстлик, ҳаёт, муҳаббат мавзуларидир.

ГАСТРОЛГА ЖЎНАБ КЕТИШДИ

Ўзбекистон Давлат филармониясининг «Лазги» ва «Шодлик» ансамбллари гастролга жўнаб кетди. Бу бадиий ҳаваскорлик коллективлари ўз гастролларини Жиззах, Наманган, Андижоннинг катта саҳналарида бошлаб, шунинг эртасигаёқ дала ва фермаларнинг меҳнатчилари ҳузурида бўлишади.

Филармония артистлари пахтакорлар, ғаллакорлар, чорвадорлар, сабзавоткорларнинг қалин дўстлари ашулачилар, созандалар, раққосалар, бадиий ўқиш усталаридан иборат ансамбллар ва бригадалар қишда ва ёзда, кузда ва баҳорда колхоз, совхозларда концертлар беришади.

Шу йилнинг ўзидагина қишлоқ томошабинларидан юз минг киши Ўзбекистон филармониясининг концертларини кўришди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТЛИКЛАР—ҚАШҚАДАРЁЛИКЛАРГА

Муқимий номидаги Тошкент музикали комедия ва драма театрининг артистлари Қашқадарё қишлоқ меҳнатчилари ҳузурида меҳмон бўлиб туришибди. Ўзбекистон ССР халқ артисти Фароғат Раҳматова бошчилигидаги бригада дала шийпонларида, чорвачилик фермаларида ва қишлоқ маданият саройларида 27 марта концерт қўйиб берди.

Қишлоқ томошабинлари Толибжон Бадинов, Жалил Йўлдошев, Юлдуз Исматова, Назаржон Турсунов, Ҳадича Аминова ва бошқа меҳмонларни қизғин самимий кутиб олишди.

(ЎзТАГ).

Жаҳон ойнаси

Жаҳон конгресси олдидан

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон жамоатчилиги тинчликсевар кучларнинг Москвада ўтказиладиган жаҳон конгресси олдидан кенг тайёргарликни қизитиб юборди. Бу ишга Умумҳиндистон миллий тайёргарлик комитети раҳбарлик қилади. Тайёргарлик комитети жамият турли табақаларининг юздан ортиқ вакилини — таниқли жамоат ва сиёсий арбобларни, парламент аъзоларини ва барча штатлар қонун чиқариш йиғилишларининг аъзоларини, Коммунистик партия ва Ҳиндистон Миллий конгресси партиясининг раҳбарлари, касаба союз ва ёшлар арбобларини бирлаштиради. Тайёргарлик комитетининг қарорига мувофиқ август-сентябрь ойларида мамлакатнинг ҳамма штатларида конференциялар ўтказилалади. Бу конференцияларда тинчликсевар кучларнинг Москвада ўтказиладиган жаҳон конгрессида қатнашувчи Ҳиндистон делегациясининг аъзолари узил-кесил белгилаб чиқилади. Бу тадбирлар тинчлик кучларининг умуммиллий конференциясида тугалланади.

Парламент аъзоларидан юздан ортиқ киши Ҳиндистон халқига қарата мурожаат эълон қилди. Бу мурожаат Москва конгрессини қўллаб-қувватлаш учун кенг жамоатчилик фикрини шакллантиришда муҳим омил бўлиб қолди. Парламент аъзолари бу мурожаатда Москва конгрессини чақириш ташаббусини табриклаб ва тамомила маъқуллаб бу конгресс агрессия, эски ва янги мустамлакачилик ҳамда қуролланиш пойгаси даврига чек қўйиш учун ёрдам беради, деб таъкидладилар. (ТАСС).

ХИТОЙ РАҲБАРЛАРИНИНГ СИЁСАТИ ТЎҒРИСИДА „ПРАЦЕ" ГАЗЕТАСИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ПРАГА. Чехословакия касаба союз ташкилотининг «Праце» газетаси «Пекин—кескинлик юмшатилишига қарши» сарлавҳали редакцион мақолани босиб чиқарди.

Хитой раҳбарларининг ҳозирги сиёсати, дейилади мақолада, кейинги йилларда тактика жиҳатидан анча ўзгарди. Маочиларнинг 60-йилларнинг иккинчи ярмида амалга оширган экстремист авантюристик йўлининг оқибатларини тугатиш йўлидаги интилиш буни тақозо этди. Бу йўлнинг «Ялпи уруш»га, «Кескинликка қарши кескин курашга», «Жаҳон қишлоғининг жаҳон шаҳрига қарши» курашга қаратилган концепцияси машъум маданий революция вақтида эълон қилинган эди. Бу концепция Хитойни халқаро майдонда яккалаб қўйди. Хитой раҳбарларининг алоҳида йўл деб аталмиш ана шу йўлининг барбод бўлганлиги ҳозирги кунда халқлар ўртасидаги муносабатларда совуқ уруш, зўравонлик ва адоватни ҳимоя қилиш ғоялари манзур бўлмай қолганлигини намойиш қилди.

Хитой Компартиясининг 1969 йил апрель ойида бўлиб ўтган IX съездидан кейин маочиларнинг сиёсатида айрим бурилишлар содир бўлди. Бу ҳол ички кураш ғоят кескин тус олган бир шароитда Хитой раҳбарлигида бир қанча тангликни вужудга келтирди. 1971 йил куз фаслида Линь Бяо группасининг ағдариб ташланганлиги бу тангликларнинг энг юқори нуқтаси бўлди.

Аммо тактика ва методларнинг ўзгариши Пекиннинг асосий стратегик йўлини қайтадан кўриб чиқишдан асло далолат бермас эди. Хитой пропагандаси эълон қилган янги тинчлик стратегияси деб аталган стратегия кескинликни юмшатиш йўлидаги ҳар бир ғоя ва ҳар бир қадамга душманликдан бошқа бир нарса эмас эди.

Хитой раҳбарлари, дейилади яна мақолада, Германия Федератив Республикаси билан СССР ўртасида, Германия Федератив Республикаси билан Польша ўртасида тузилган шартномаларга ва Ғарбий Берлин хусусидаги битимга нисбатан салбий йўл тутди.

Пекин ана шу йўлига мувофиқ совуқ урушнинг ашаддий тарафдорлари бўлган империалистик доиралар билан тобора маҳкам ҳамкорлик қилмоқда. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг биринчи босқичига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш муносабати билан Пекиннинг ана шу йўли жуда яққол намоён бўлди.

Пекин кенгашнинг чақирилишини маъқуллаганлигини изҳор қилиш билангина чекланиб қолмади. У сиёсий ва пропаганда кампаниясини ҳам кенг авж олдирди. Пекин бу кампанияда Европа ҳамжиҳатлиги планини совет хавфи бор, деган уйдирмалар билан беобрў қилмоқчи бўлади.

Бундай ҳаракатлардан кузатилган мақсад равшан. Бу мақсад халқларни «совуқ уруш» вазиятига қайтаришдан, НАТО мамлакатлари билан Варшава шартномаси давлатлари ўртасида яна кураш ҳолатини вужудга келтиришдан иборат. Шу сабабли Пекин Ғарбий Европа давлатларининг социалистик ҳамдўстликка қарши «жипслашуви»ни қўллаб-қувватлайди.

Газета яна қуйидагиларни таъкидлайди. Хитой полигонида атом бомбасининг портлатилганлиги Пекиннинг Хитой раҳбарлари жаҳонда кескинлик сақлаб қолинган тақдирдагина ўзларининг гегемонлик мақсадларига эришишлари мумкин эканлиги тўғрисидаги қарашлари ва эътиқодини яққол ифодалаб берди. Шунинг учун ҳам Пекин раҳбарлари барча реакцион кучлар билан бирлашмоқдалар, шунинг учун ҳам улар ҳамжиҳатлик ва тинчликка интилаётган бутун социалистик ҳамдўстликка, барча тараққийпарвар кучларга қарши кураш фронтини очмоқдалар.

(ТАСС).

Сомали Демократик Республикаси. Мамлакатда Сомали ёзуви жорий этилганидан сўнг маданий революциянинг муҳим босқичларидан бири бўлган саводсизликни тугатиш имконияти туғилди. Ҳозир мамлакатнинг барча мактаб ва бошқа ўқув юртларида дарслар она тилида олиб борилмоқда. Турли ёшдаги кишилар саводли бўлиш учун ҳаракат қиляптилар, турли курсларга қатнаяптилар.

СУРАТДА: Мактабда дарс пайти. Савод чиқараётганларнинг кўпчилиги аёллар. Машғулотларни ташламаслик учун улар кўпинча дарсга болаларини кўтариб келишади.

А. Рачков фотоси. (ТАСС).

●АПН хабарлари

СОВЕТ ФИЛЬМИ ДЎСТЛАРИНИНГ КЛУБИ

ПРАГА. Прагопресс — АПН). Чехословакия пойтахтида совет фильмлари дўстларининг клуби барпо этилган. Унинг вазифаси чехословакиялик томошабинларни совет кинематографиясининг кейинги асарлари билан таништиришдан иборат. Клуб аъзолари мажлисларида совет республикалари кино санъатининг янги фильмларини кўриб муҳокама қиладилар. СССРдан келган артистлар ва режиссёрлар билан учрашадилар. Клубнинг иш программаси совет кинематографиясининг тарихини, таниқли кино усталарнинг ижодиётини ўрганишдан иборатдир.

ЭЛЕКТРОН ТАРОЗИЛАР

БУДАПЕШТ. (Будапресс— АПН). Ходмезевашар хет шаҳрида Венгрияда ягона ҳисобланган тарозилар ишлаб чиқарувчи «Метрипонд» заводи жойлашган. Яқинда механик тарозилар бу корхона анъанавий ишлаб чиқаришни тўхтатади ва электрон бошқарувчи тарозилар тайёрлашга киришади.

Шу йил май ойида Будапештда ўтказилган халқаро ярмаркада завод тайёрлаган махсус электрон соат катта қизиқиш туғдирди. Бу соат трубопроводдан ўтаётган суюқлик миқдорини юқори аниқлик билан ўлчайди. Шу ярмарканинг ўзида қуюв ишлаб чиқаришда фойдаланиладиган электрон тарози ҳам кўрсатилди. У 300 тоннагача бўлган юкни ўлчай олади.

УЛКАН ПРИЧАЛЛАР ҚУРИЛЯПТИ

ВАРШАВА. (Интерпресс — АПН). Гданьск яқинида Польшада энг йирик ҳисобланган Шимолий портни қуриш ишлари тугалланяпти. Бу портда ҳар йили Австрия ва Даниядаги ҳамма портлардагига нисбатан икки баравар кўпроқ ҳамда Антверпен портидагичалик кўмир ва суюқ ёнилғи ортиладиган бўлади. Шимолий порт юз минг тонна ва ундан ҳам кўпроқ тонна юк кўтараоладиган кемаларга юк ортиш ва тушириш учун мўлжалланган.

ВАРНАНИНГ МУЗИКА КОМПЛЕКСИ

СОФИЯ. (София — пресс— АПН). Варна Болгариянинг энг йирик саноат марказигина бўлиб қолмай балки санъат ва маданият соҳасида катта анъанага эга бўлган шаҳар ҳамдир. Яқин вақт ичида Варна янги опера театрига эга бўлади. Унинг 1200 ўринга мўлжалланган зали мамлакатдаги музика театрлари орасида энг сиғимлисидир. Театр билан бир архитектура комплексида минг ўринли концерт зали ва музика билим юртининг бинолари ҳам қуриляпти.

КОНВЕЙЕРДА—АНТИБИОТИКЛАР

УЛАН — БАТОР. (АПН мухбири). Монголия пойтахтига яқин ерда — Сонгино поселкасида Осиёдаги энг катта биокомбинат қурилди ва фойдаланишга топширилди. Янги корхона Венгрия мутахассисларининг ёрдами билан қурилиб ВХРдан келтирилган машиналар билан жиҳозланди.

Комбинат лойиҳада белгиланган қудратни ўзлаштиргач, чорва молларни даволаш учун зарур бўлган вакцин, антибиотиклар ва бошқа медицина дори-дармонлари ишлаб чиқара бошлайди.

Янги комбинат маҳсулотлари моллар нобуд бўлишининг олдини олибгина қолмай, балки чорвачилик маҳсулдорлигининг ўсиши учун ҳам ёрдам берадиган бўлади.

Г. ХАРЧЕНКО.

● Осиё ва Африка мамлакатлари Олмаота конференцияси олдидан

ТО ДА СВЕ,
Бирма ёзувчиси.

ТА ТИНИНГ ЎЛИМИ

ҲИКОЯ

Ўқ қулоқларни батанг қилгудек бўлиб янгради. Унинг акс-садоси олисдаги қумтепалардан эшитилди, оқшом ҳавосида узоқ вақт сўнмасдан титраб турди. Биз журъат қилиб қараганимизда, отам милтиқни улоқтириб ташлаб, хиралашган кўзлари билан ўз қонига беланиб ётган Та Тига қараб турарди.

Отам тиззаси билан чўккалади, ҳали совимаган танани бағрига босди. Унинг кенг, забардаст елкалари титради.

Биз яқин боришга юрак ютолмасдик. Ўқ овозини эшитиб югуриб келишган қўшниларимиз даҳшатдан қотиб қолишганди.

Худди бир йил ўтгандек туюлди. Отам тишларини ғижирлатиб, бизга ўгирилди. Чеккасидаги қон томирлари ҳозир ёрилиб кетадигандек бўртиб кетганди. У тупугини «қилт» этиб ютди-да, онамга ўгирилди:

— Ма Йи. Уни янги одеялга ўраб шу бутанинг тагига кўм. Унга тегишли барча нарсани қабрга ташла. Қабр устида ҳеч қанақа дўнг-пўнг бўлмасин. Унинг қаерга кўмилганини биров билишини истамайман.

* * *

Инглизлар бор пайтида отам ўқитувчи эди. У яхши топарди, шу сабабли биз зориқиш нималигини билмасдик. У ҳаммамизнинг олий маълумотли бўлишимизни истарди. Отам бизни яхши кўрарди, лекин ўз туйғуларини пинҳон тутарди. Шунинг учун бўлса керак, у бизга совуқ ва бегонага ўхшаб туюларди. Биз отамизни ҳам ҳурмат қилардик, ҳам ундан қўрқардик: унга худди ўқувчиларидек муомала қилардик.

Уйимизда Та Ти пайдо бўлиши билан ҳамма нарса бирдан ўзгарди. Отам унга энагалик қиларди. Қўлида кўтариб, аламаҳалгача эркалаб юрар, хуллас унинг вазминлигидан асар ҳам қолмаган эди.

Онам, сен Та Тига ўз болаларингдан кўра кўпроқ ғамхўрлик қиляпсан, деб минғирлаганиминғирлаган эди. Отам бўлса кулиб жавоб берарди:

— Сен жуда ҳам ичи қора экансан-ку! Ўзинг бир ўйлаб кўргин-а, сен қанчалик ноҳақсан. Болаларимизга ота-она муҳаббати, ғамхўрлик ҳаммаси етарли бўляпти. Та Тининг кими бор? Ахир, унга, қўлимиздан нима келса шуни қилишимиз керак-ку?

Отамнинг кўнгил қўйган бирдан-бир иши — ов эди. Бўш қолди дегунча, ўрмонга қараб йўл оларди. Ёзда-ку отамни сира ҳам уйдан топиб бўлмас эди. У ўз дўстлари билан узоқдаги тоғларга чиқиб кетарди. Уйга эса доимо мўл-кўл ўлжа билан қайтарди.

Бир гал отам дўстлари билан ёввойи қўтоснинг изидан тушди. Қўтос яраланган, овчилардан зўрға қочиб борарди. Улар ўрмонга киришганда, йўлбарснинг қаттиқ хириллашини эшитишди.

Чап томондан келаётган овчининг ҳуштаги эшитилиши билан, ўқ узилди. Қолганлар ўша томонга ташланишди ва ўлиб ётган она йўлбарсни кўришди. Лекин она йўлбарс ёлғиз эмас эди: ёнида янги туғилган йўлбарс боласи ётарди.

Овчилар нима иш қилиб қўйишганини шундагина тушунишди.

Отам бир ўлик она йўлбарсга, бир янги туғилган йўлбарсчага қараб туриб, юраги увишиб кетди. У энди сира ҳам овчилик қилишга журъат этолмаслигини ҳис қилиб турарди. Овга бўлган эҳтирос шу билан отамда изсиз йўқолган эди.

Гуноҳкорлик туйғуси отамда етим қолган йўлбарсчага нисбатан шафқат туйғуси билан алмашди. Отам уни уйга келтирди ва Та Ти деб атади.

Йўлбарсчага дастлаб мугуз орқали сут бериб турди. Биз, отамнинг кечалари туриб овқат тайёрлашини эшитиб ётардик.

Отам кескин ўзгарди. У уйдан камдан-кам чиқадиган бўлиб қолди. Ҳатто ичмай қўйди. Онам бу учун йўлбарсчадан ич-ичидан миннатдор бўлса ҳам, барибир оиламизнинг тўрт оёқли кичкинтойини ёқтирмасди. Нега десангиз отам ҳеч қачон биз—болалари ҳақида йўлбарсчага қилганчалик ғамхўрлик қилмасди-да.

Та Ти жуда тез ўсди. Отамнинг унга бўлган муҳаббати йўлбарснинг садоқати билан мустаҳкамланиб борди. Та Ти доим отамга эргашиб юрар, қаерга бормасин бирга эди.

Каникуллар тугади. Отам ҳам мактабга қайтди. Та Тини бўлса занжирга солдик. У кун бўйи юзини панжалари орасига олиб ётар, ёнидан биров ўтиб қолгудек бўлса, ўз қисматидан нолигандек улирди.

Отам Та Тини ўзига ўргатиб олди. У қўлини силкитиб:

— Та Ти, ўғилчам, қани ўрнингдан туриб, отангнинг ёнига келақол, — деса, йўлбарсча ўша заҳоти орқа оёқларида тикка турарди-да, отам томонга йўл оларди. У кўпинча мўлжаллаган жойга етолмасдан йиқилиб тушарди. Отам шунда росаям куларди. Та Ти унинг оёқлари остида ўрмалаб юрар, гўё у ҳам кулар эди. Отам йўлбарсча билан ўйнашиб, юзини унинг қорнига ишқарди. Йўлбарсча ўзининг пайпоқдор панжаси билан уни нари итарарди. Онам, бу қилиғинг яхшиликка олиб бормайди деб вайсашга тушди. Отам бўлса бамайлихотир жавоб берди:

— Сен онаси нега аччиғланасан? Ахир, биз ўғлим билан бир-биримизни беғараз севамиз. Сен тўғрисини айтиб қўяқол: ҳасад қиляпсан.

— Жудаям гапга уста бўлиб кетибсанми? Нима қилганингга ҳам ҳайвон ҳайвонлигича қолади, — деди онам.

— Сен ҳеч нарсага тушунмас экансан, — қизишиб кетди отам,— ундан инсонлардек муомалани кутиш, албатта, мумкин эмас. Одамлар қачон бир-бирларидан фойда унсагина, манфаатдор бўлсагина бир-бирини яхши кўради. Та Ти билан иккимизга бу сира ҳам керак эмас.

Бахтиёр кечаётган бу ҳаёт, бир воқеа рўй бермагунча давом этаверди.

Бир куни, отам йўлбарсча билан боғда ўйнаб юрганда, меҳмонлар келиб қолишди. Улардан иккитаси отамнинг эски ошналари, учинчиси эса, инглиз, район полиция маҳкамасининг бошлиғи эди. Та Ти отамнинг оёғи остида чўзилиб ётарди. У анча ўсган, бўйи икки футга бориб қолган, кўринишидан каттакон ёввойи мушукка ўхшар эди.

Инглиз уни кўриб ажабланди:

— Ие, сиз йўлбарс боласини сақлаяпсизми? Мен уни ёввойи мушук деб ўйлабман.

Отам жилмайди. Унинг ошналари бири олиб, бири қўйиб Та Тининг бу хонадонга қандай келиб қолгани, отам уни қандай яхши кўришини гапира кетишди. Инглиз ҳикояни тоқат билан эшитди, кейин миийғида кулиб қўйди.

— Ҳозирчалик қўрқинчли жойи йўқ, — деди у. Лекин йўлбарс вояга етгач, у атрофдагиларга бориб турган даҳшатга айланади. У чоқда сизга ҳам уйда ушлаб туришга рухсат бўлмаса керак. Йўлбарсни ҳайвонот боғига топширишни маслаҳат берардим.

Отам хўмрайди.

— Менинг ўғилчам туғилгандан буён бирга яшайди. Унинг яна қайтадан ёввойилашувига ақлим бовар қилмайди. Ундан ажралишни билмадим... Тасаввур ҳам қилолмайман. — инглиздан ўзининг туйғуларини яшириш мақсади-да, отам гапни ҳазилга бурди. —Агар ҳукумат ўғилчамни ҳайвонот боғига топширишни амр этса, унда мени ҳам ўша ерга ўтказишга тўғри келади. Нима дейсизлар, менга ҳам қафас топилармикан?

Ҳамма кулиб юборди. Инглиз тўсатдан кулгидан тўхтаб, расмий суратда гапирди:

— Сизни огоҳлантириб қўяй, эҳтиёт бўлинг. Агар қачонлардир ҳайвон сизни ёки болаларингиздан бирини тишласа, жароҳатласа, дарҳол маълум қилинг.

Отам бошини қуйи эгди. Баҳслашишдан фойда йўқлиги маълум эди.

— Сизга ваъда бераман, — деди отам, — менинг ўғилчам бировга ёвузлик қилмайди. Ўзингиз айтганингиздек, бу ҳолда у уйимда қолиши мумкин.

Инглиз бош ирғаб, кулиб қўйди. Суҳбат бошқа мавзуга кўчди. Та Ти зерика бошлади. Уни алаҳситиш мақсадида отам унга қўлини узатди. Йўлбарс унинг кафтини ялаб ўйнай бошлади.

Отам унга ортиқ аҳамият бермай қўйди. У суҳбатга шундай берилиб кетган эди-ки, ҳатто Та Ти ҳам эсидан чиқиб кетган эди. Йўлбарсча эса отамнинг диққатини тортиш учун, унинг қўлини қаттиқроқ ялай бошлади.

Йўлбарснинг тилини жуда ҳам қаттиқ дейишади. Шунинг учун она йўлбарс ҳеч қачон болаларини эмизмас экан. У сутларини ўсимлик баргларига томизар экан. Йўлбарсчалар барглардаги сутни ялаб олишар экан.

Бу гапнинг қанчалик тўғри ёки нотўғрилигини билмайман-у, лекин йўлбарсча тили билан отамнинг қўлини тилиб юборди. Нима қилиб қўйганини тушунди шекилли, тилинган жойни, эҳтиёт бўлиб, қайтадан ялашга киришди. Қон тўхташ ўрнига, кўпроқ оқа бошлади.

Отам бирдан оғриқни сезиб, қўлига қаради. Унинг қўли қон билан бўялган эди. Ҳамма қўрқув ичида жим қолди.

Отам даҳшат ичида полиция бошлиғига қаради. Инглиз ўрнидан турди, йўлбарсчага тикилиб қаради-да, ўз бурчини бажараётган кишининг овози билан деди:

— Бу ҳол эрта ёки кеч албатта юз берарди. Мен қонун хизматкориман. Шу сабабли бояги айтган гапларимдан қайтсам, сизларнинг олдингизда обрўйимни йўқотган бўламан. Маҳкамага боришим билан, йўлбарсни олиб кетиш учун одам юбораман. Одам қонининг таъмини тотган йўлбарс, сўзсиз яна тотгиси келади. Қонун бўйича одамга ҳужум қилган йўлбарсларни ҳайвонот боғига олишмайди. Лекин мен йўлбарсингизни ўлдирмасликлари учун барча имкониятларни ишга соламан.

Отам ҳамон бошини қуйи эгганича ўтирарди. Дўстлари эса уни юндиришга уринишарди:

— Ҳайвонот боғида йўлбарсчага яхши қарашади, сен уни бориб кўриб туришинг мумкин. Қонунга бўйсун.

Отам бошини кўтарди. Инглиз тушунмасин деб уларга бирма тилида гапирди:

— Нега тушунмайсизлар! Бу оқ маймун келган минутидан бошлаб йўлбарсчани йўқотиш пайига тушди. Йўлбарс уларнинг панжасига тушса ё отиб ташлашади ёки қафасда азоблашади. Наҳотки шунга тушунмасангиз. Билиб қўйинг, ўғилчам ҳеч қачон қафасга тушмайди.

Отам кўз ёшларини артиб, инглизга юзланди:

— Наҳотки болани кечириш мумкин эмас?! Бир марта кечиринг, фақат бир марта.

— Афв этасиз, сизга ҳеч қанақа ёрдам беролмайман, —деган кескин жавоб эшитилди.

Инглиз қайрилиб, мағрур суратда чиқиб кетди.

Отам тишларини ғижирлатиб, онамни чақирди:

— Ма Йи, милтиқни олиб кел.

Иш нимага бориб тақалишини фаҳмлаган отамнинг ошналари уни қайтаришди:

— Бундай қилма. Бу буйруқни бузиш-ку. Инглиз қўлимдан келганини қиламан деб ваъда берди-ку.

Отам ошналарига ўгирилди:

— Албатта, у қўлидан келганини қилади. Лекин ҳеч нарса ваъда қилмади. Ўз қўлим билан боқиб ўстирган жониворни қандай қилиб бегоналарга бериб юборман? Уни оладиган қўллар раҳмдилми, йўқми қаердан биламан?

Нималар бўлаётганини тушунмаган онам милтиқни отамга келтириб берди. Отам уни олиб ўзининг тарбияланувчисига қаради. Та Ти отамнинг оёқлари остида эркаланиб ётарди. Отам ундан бир неча қадам нарига борди, титроқ қўлларини кўтариб силкитди-да, хирқироқ овоз билан деди:

—Та Ти, ўғилчам, ўрнингдан туриб отангнинг олдига келақол.

Та Ти шу заҳоти сакраб, орқа оёқларига турди ва кулгили чайқалиб, отамга қараб юра бошлади...

Ўқ овози янгради. Унинг акс-садоси олисдаги қумтепалардан эшитилди. У оқшом ҳавосида узоқ вақт сўнмасдан титраб турди.

Русчадан **Т. УБАЙДУЛЛАЕВ** *таржимаси.*

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Қирғизистон ССР. Сайботтол Мурсалимов 1972 йилда ёшлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ ДОСААФ чемпионатида отда чопиш бўйича уч курашчилар мусобақасида биринчи ўринни эгаллаган эди. Шундан бери у қаторасига бир неча бор СССР чемпиони бўлди ва Рим ҳамда Токиода ўтказилган Олимпия ўйинларида қатнашди. Худди ўша вақтларда у отда югуриш бўйича СССР чемпиони Надя Огородниковага уйланди. Уларнинг ўғиллари Марат ўтган йили команда ҳисоби бўйича СССР чемпиони бўлди.

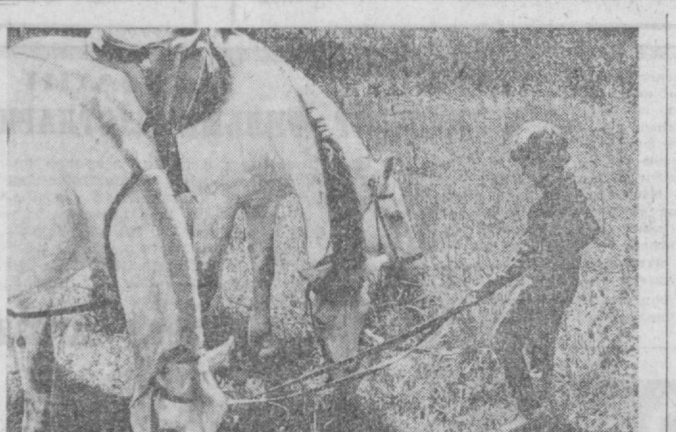

СУРАТДА: энг кичик Мурсалимова — 6 ёшли Нелла от спорти билан қизиқаяпти.

М. Шлафштейн фотоси. (ТАСС).

ЁЗГИ СПАРТАКИАДА

1974—1975 йиллар мобайнида СССР халқларининг олтинчи ёзги спартакиадаси ўтказилади. Спартакиада совет халқи 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида эришган ғалабанинг 30 йиллигига бағишланади. «Меҳнатга ва СССР мудофаасига тайёр» деган сўзлар спартакиаданинг шиори бўлади.

Спартакиада программасига спортнинг 40 тури, шу жумладан 15 та ҳарбий-техникавий турлар киритилади.

У тўрт босқичда ўтказилади. Биринчи босқичда корхона ва қурилишлардаги, колхоз ва совхозлардаги, муассаса ва ўқув юртларидаги физкультура коллективларида ва ДОСААФ бошланғич ташкилотларида, қуролли кучлар қисмлари ва бўлинмаларида, аҳоли истиқомат қиладиган жойларда оммавий мусобақалар ҳамда ГТО кўпкураши ва спортнинг айрим турлари бўйича спартакиадалар ўтказилади.

Иккинчи босқичда район ва шаҳарларда спартакиадалар ўтказилиб, буларда физкультура коллективлари ва ДОСААФ бошланғич ташкилотларининг командалари иштирок этади.

Учинчи босқичда областларда, ўлкаларда автоном республикаларда спартакиадалар, РСФСР зона спартакиадалари, иттифоқдош республикалар Москва ва Ленинград спартакиадалари ўтказилади. Якунловчи тўртинчи босқич—1975 йилнинг июль-август ойларида ўтказилади.

⊙ ШАШКА

Ўзбекистон биринчилиги учун

Тошкентда халқаро юз катакли шашка бўйича Ўзбекистон биринчилиги учун мусобақа бошланди. Унда битта халқаро мастер, 4 та СССР спорт мастери, 5 та мастерликка кандидат ва бир нечта разрядли спортчилар қатнашишмоқда.

Мусобақаларга халқаро мастер С. Давидов, спорт мастери С. Гуляев, Д. Давидов, В. Александров, спорт мастерлигига кандидат Е. Пятигорский, Ю. Шемонаев ва бошқалар таклиф қилинган.

3 августгача давом этадиган бу мусобақанинг биринчи турида С. Гуляев мастерликка кандидат Арзибоев устидан ғалаба қозонди. С. Давидов Е. Солодухинни мағлубиятга учратди. Шунингдек бошқа учрашувлар ҳам қизиқарли бўлди.

Мусобақада Бухоро, Сирдарё, Хоразм, Қашқадарё областларининг спортчилари қатнашмаётганликлари ачинарли ҳолдир.

Ш. ЁҚУБОВ,
СССР спорт мастери, республика миқёсидаги судья.

ҲАР КУНИ ЖАҲОН РЕКОРДИ

КИШИНЕВ. (ТАСС мухбири В. Новосадюк). Новосибирсклик 24 яшар ҳарбий хизматчи Александр Шумков 150 метрга ласта билан сузишда 14 минут 32,6 секунд натижага эришди. Бу натижа янги, учинчи марта ўрнатилган жаҳон рекорди бўлиб, у Кишиневда сув остида тез сузиш бўйича ўтаётган мамлакат чемпионатида қўлга киритилди. Ўтган йил августида Москвада Европа биринчилиги мусобақаларида қўйилган аввалги рекордни ҳам Шумаков ўрнатган бўлиб, 14 минут 34,7 секундга тенг эди.

Ленинградлик 18 яшар Владимир Андреев яна бир жаҳон рекордини янгилади. У 800 метр масофани ласта билан 7 минут 32,6 секундда босиб ўтди. Бу натижа 1972 йилда Челябинскда СССР Кубоги учун ўтказилган мусобақаларда москвалик Александр Курюков ўрнатган аввалги рекорддан 3,6 секунд дурустроқдир.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

◆ Ленинградда Европа Кубоги учун сувга сакраш бўйича ўтаётган мусобақа давом этмоқда. Бу мусобақада Олимпиада чемпиони италиялик К. Дибиаси трамплиндан сувга сакраш бўйича олтин медални қўлга киритди. Кумуш медаль Мюнхенда ўтган Олимпиада ғолиби 27 ёшлик москвалик В. Васинга насиб этди. Бронза медалини москвалик Д. Страхов олди.

◆ 22 июлда Бразилиянинг Петрополис шаҳрида ўтказилиши мўлжалланган иккинчи зоналараро шахмат турнири белгиланган муддатидан икки-уч кунга кечиктирилди. Бунинг сабаби, бу ерга келиши лозим бўлган турнир қатнашчиларидан 6 совет шахматчисининг белгиланган жойга ўз вақтида етиб келмаганлигидадир. Чунки, бу СССР гроссмейстерларига Петрополисга жўнаб кетиш учун Бразилиянинг Москвадаги элчихонаси томонидан ўз вақтида рухсат берилмаганди.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25|VII да **Севги тумори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 24|VII да **Табассум ўғрилари.**

КИНО

24 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Гроссмейстер — «ЎЗБЕКИСТОН» (19.00, 21.00), «ЧАЙКА», «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кечқурун);

Анжелика ва қирол (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 20.45), «ДРУЖБА» (17.00, 20.00).

Қидирув менга топширилган — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (17.20, 20.30).

Севги чиройи — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кечқурун);

Муваффақият гарови — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кечқурун);

Уч юз спартанлик — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кечқурун).

Мангу севги (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).;

Қорақум қўйнида — «ДРУЖБА» (19.00, 21.00).

Ромео ва Жульетта— «МОСКВА» (17.30, 20.30).

ЁЗГИ БИНОДА

Гроссмейстер —. «ФЕСТИВАЛЬ».

Бодом гуллаганда — «ХИВА»;

Сибирлик аёл — КИРОВ номли.

Ромео ва Жульетта — «РАКЕТА».

Қорақум қўйнида — ТЕЛЬМАН номли.

25 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (10.00, 14.00, 17.20, 20.30), ҲАМЗА номли (11.00, 14.45, 17.30, 20.45).

Анжелика ва қирол (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 16.00, 17.00, 20.00).

Гигант (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 14.00, 17.00, 20.30).

Линанинг қисмати; Ваъда — «ЧАЙКА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.30).

Муҳаббат қаримайди — «СПУТНИК» (11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 20.00, 21.00).

Сайха (10.00, 13.00, 16.00), **Гроссмейстер** (19.00, 21.00) —«ЎЗБЕКИСТОН»:

Бодом гуллаганда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Сирли орол; Шундайку-я... —«МОСКВА» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30):

Қорақум қўйнида — «ДРУЖБА» (19.00, 21.00).

Шундай муҳаббат бу; Тақдир — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).

ЁЗГИ БИНОДА

Гигант (2 серия) — «РАКЕТА».

Гроссмейстер — «ХИВА».

Тилла зирак — «РАКЕТА».

Умидимиз денгизи — ТЕЛЬМАН номли.

Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги 138-ўрта мактаб томонидан **Қаюмов Абдумалик Рашидович** номига берилган 444413 номерли йўқолган ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТЕЛЕВИЗОР

24 ИЮЛЬ

СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Болалар учун. «Марек Пегуснинг ғаройиб саргузаштлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 6-серияси. 18.00 «Касб ҳақида ҳикоялар». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.35 «Стременка ва Макароннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультипликацион фильмнинг 1-2 сериялари. 18.50 «Совет тинчлик программаси —амалда». 19.10 «Кино оламида». Кинокўрсатув. 20.30 Телевизион театр. «Сирли қотиллик». 2-қисм. 21.45 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 22.00 Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 22.30 «Ахборот» информацион программаси. 22.50 Алишер Навоий номли Давлат Академик опера ва балет Катта театри артистларининг концерти. **Москва кўрсатади.** 24.00 «Вақт» информацион программаси. 00.30 Кўрсатувлар программаси. 00.35 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 Рангли телевидение. Телевизион ҳужжатли фильм. 19.00 Жаҳон халқлари ижоди. 19.30 «Иванова коммунистлари». Кўрсатувда Иванова область партия комитетининг биринчи секретари В. Г. Клюев иштирок этади. 20.00 Кинопанорама. VIII Москва халқаро кинофестивалининг ёпилиши ҳақида. 21.00 Рангли телевидение. Енгил атлетика бўйича халқаро мусобақа. СССР—АҚШ. Минскдан олиб кўрсатилади. 23.15 Рангли телевидение. В. В. Маяковский. «Поэзия ҳақида».

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

25 ИЮЛЬ

ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. «Моҳир қўллар». 13.15 «Меҳнат буюртмаси». Телевизион очерк. 13.45 «Дўстим билан ёнма-ён». Бадиий фильм. 15.00 Бутунроссия қишлоқ бадиий ҳаваскорлари кўриги лауреатларининг концерти. 15.25 «Биринчи навбатда қурилишга». Запорожье ГРЭСидан репортаж. 15.40 Рангли телевидение. «Валентина Левко». Телевизион музикали фильм. 16.35 Кўрсатувлар программаси. 16.40 Янгиликлар. 16.50 Ўқувчилар учун концерт. 17.20 Болалар учун. «Марек Пегуснинг ғаройиб саргузаштлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 7-серияси. 17.45 «Поэзия». Ф. Тютчев лирикаси. 18.00 «Инсон ва қонун». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.35 «Стременка ва Макароннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультипликацион фильмнинг 3—4 сериялари. 18.50 «Қувноқ пионер ёзи». 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.30 Рангли телевидение. «Мушоира этади давом». 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 «Экран куйлари». **Москва кўрсатади.** 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.00 Футбол бўйича СССР кубоги учун. «Заря» (Ворошиловград) — «Арарат», (Ереван). Ворошиловграддан олиб кўрсатилади. 24.00 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 11.00 Рангли телевидение. «Иншо». Болалар учун телевизион фильм. 11.30 Ўқувчилар учун. «Ёш натуралистлар» (ўзбек тилида). 12.00 «Сенинг дўстларинг». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 «Объектив». Фотоҳаваскорлар учун кўрсатув. 19.00 «Қўшиқларимиз—сизлар учун». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.25 Рангли телевидение. Спорт кундалиги. 19.55 Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 21.30 Врач маслаҳати. 21.40 Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.10 Ўн минут музика. 22.20 «Шоҳсанам ва Ғариб». Бадиий фильм.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

РАДИО

24 ИЮЛЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.40 Спорт эшиттириши. 19.20 Қорақалпоқ куйлари. 20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.00 Москва. 22.28 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, танбурчи А. Абдуллаев чалади. 22.40 «Ёзувчи ва беш йиллик». П. Қодиров сўзи (ўзбекча). 23.10 Кечки концерт. 00.10 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 О. Мухторов. «Қишлоқда ярим кун» ҳикояси (ўзбекча). 19.30 Тошкент области меҳнаткашлари учун эшиттириш. 20.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча). 20.30 Музикали календарь. 21.00 Ойбек. «Болалик» повестидан инсценировка қилинган боблар (русча). 21.40 Р. Блажник. Иккинчи рапсодия.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 Концерт.

ГРАЖДАНЛАР!

Мўриларнинг текширувдан ўтказилганлиги тўғрисидаги актларни райгаз идораларига ўз вақтида тақдим этингиз.

Газ колонкасидан фойдаланишдан олдин мўрининг тортишини, вентиляция каналидаги вентиляциянинг тўғри ишлашини текшириб кўринг!

„ТАШГАЗ" БОШҚАРМАСИ

мўриларнинг текширувдан ўтказилганлиги тўғрисидаги актлар ўз вақтида топширилмаса, газ колонкаларини газ билан таъминлаш огоҳлантирилмай тўхтатиб қўйилишини эслатиб ўтади.

ШУНИ ЁДИНГИЗДА ТУТИНГ:

Газ асбоблари ишламаётганида газопроводдаги ва газ асбобидаги кранларни очиқ қолдириш;

мўри яхши тортмаганда;

асбоб кожухи тагидан аланга чиқаётганда;

газ горелканинг барча тешикларида ёнмаётганида;

бинода газ ҳиди сезилганда

ГАЗ АСБОБЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ТАҚИҚЛАНАДИ

Ёдингизда бўлсин! Газдан фойдаланиш қоидаларига риоя қилмаслик бахтсиз ҳодисаларга олиб келиши мумкин.

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЧИЛОНЗОР РАЙПИШЧЕТОРГИНИНГ МАГАЗИНЛАРИ

АҲОЛИДАН КОНСЕРВАЛАР, МЕВА-САБЗАВОТ ШАРБАТЛАРИДАН БЎШАГАН ШИША БАНКАЛАР ВА ПАХТА ЁҒИДАН БЎШАГАН ҲАР ХИЛ ҲАЖМДАГИ ШИШАЛАРНИ ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МАГАЗИНЛАР АДРЕСИ:

1—«Чилонзор» массиви, 22-квартал.
2— Я. Рудзутак кўчаси, 57-уй.
3—Дўмбробод.
4—Муқимий кўчаси, 3-квартал.
5— Греклар шаҳарчаси.
7—Пионерский ва Волгоградский кўчаларининг муюлиши.
10—«Халқлар дўстлиги» проспекти.
12— С. Сегизбоев кўчаси.
13—Волгоградский кўчаси, 39-уй.
14—«Чилонзор» массиви, 21-квартал.
15— Ғ. Ғулом кўчаси, 41-уй.
16— Пионерский кўчаси.
18— Ғ. Ғулом кўчаси.
21—«Чилонзор» массиви, 19-квартал, 28-уй.
22—Қатортол кўчаси, 6-квартал, 21-уй.
23—«Катта Қозиробод» массиви.
25 — «Чилонзор» массиви, 5-квартал, 28-уй.
27 — «Чилонзор» массиви, 23-квартал, 40-уй.
29 — «Чилонзор» массиви, 26-квартал, «Москва» кафеси.
30 — «Халқлар дўстлиги» маҳалласи.
32 — «Маданият» маҳалласи.
35 — Фарҳод кўчаси.
37 — «Чилонзор» массиви, 20-квартал.
38 — «Чилонзор» массиви, 18-квартал.
40 — «Чилонзор» массиви, 17-квартал, 2-уй.

Справкалар учун телефонлар: 77-67-00; 77-67-04.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» ТРАНСПОРТ БОШҚАРМАСИНИНГ 9-автобазасига

«МАЗ—503», «КРАЗ—256» автомобилларида ишлаш учун 1, 2, 3-класс шофёрлари, шофёрлар курсларида ўқиш учун 3 5-разрядли слесарлар

КЕРАК.

Иш ҳақи вақтбай. Курсларда 32—50 сўм стипендия тўланади.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланади.

«СПАРТАК» КЎНГИЛЛИ СПОРТ ЖАМИЯТИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТИГА

бош бухгалтер ўринбосари, безатувчи инженер

КЕРАК.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

24 ИЮЛЬ, 1973 й.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—03540. Нашр В—2534.